

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA

1127960

HODNOTENIE SEKTOROVEJ ZAMESTNANOSTI
V ŠTÁTOCH V4

2010

Stanislava Kubišová

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKÝCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO ROZVOJA**

**HODNOTENIE SEKTOROVEJ ZAMESTNANSTI
V ŠTÁTOCH V4**

Bakalárska práca

Študijný program:	Manažment rozvoja vidieckej krajiny a vidieckeho turizmu
Študijný odbor:	3.3.5. Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra regionalistiky a vidieckeho rozvoja
Školiteľ:	Marcela Chrenková, Ing.

Nitra 2010

Stanislava Kubišová

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Stanislava Kubišová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Hodnotenie sektorovej zamestnanosti v štátoch V4“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 4. mája 2010

Stanislava Kubišová

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela pod'akovať vedúcej práce Ing. Marcele Chrenekovej za pripomienky a odbornú pomoc pri vypracovaní práce.

Abstrakt

V tejto bakalárskej práci sme sa venovali problematike sektorovej zamestnanosti v štátoch V4, Slovensku, Maďarsku, Poľsku a Českej republike, v porovnaní s Rakúskom ako ekonomicky rozvinutým štátom EÚ v období rokov 2004 až 2008. Úlohou práce bola analýza, komparácia a hodnotenie sektorovej zamestnanosti národného hospodárstva deleného na primárny, sekundárny, terciárny, kvartérny i kvintárny sektor. Ďalej sme si všímali sektorovú štruktúru národného hospodárstva v spojitosti so zamestnanosťou v jednotlivých sektoroch v návaznosti na hrubú pridanú hodnotu a zamestnanosť v technologicky a poznatkovo náročných odvetviach. Zistenie nás viedlo k poznaniu, že narastajúci podiel zamestnanosti v terciárnom sektore v spojitosti s využitím technologicky a poznatkovo náročných odvetví sú neoddeliteľnou súčasťou progresu.

Abstrakt

In dieser Arbeit haben wir uns mit der Frage der Sektorbeschäftigung in der V4-Ländern, der Slowakei, Ungarn, Polen und der Tschechischen Republik, im Vergleich mit Österreich als wirtschaftlich entwickeltes Land der EU im Zeitraum von Jahren 2004 bis 2008 beschäftigt. Die Aufgabe der Arbeit war es, analysieren, vergleichen und bewerten der Sektorbeschäftigung der Volkswirtschaft, die auf primäre, sekundäre, tertiäre, quartäre und quintäre Sektor geteilt war. Weiter haben wir uns mit der sektorale Struktur der Volkswirtschaft in Zusammenhang mit der Beschäftigung in verschiedenen Bereichen und mit der Bruttowertschöpfung und Beschäftigung in Technologie und wissensintensiven Branchen beschäftigt. Die Feststellung führte uns zur Erkennung, dass der wachsende Anteil der Beschäftigung im tertiären Sektor in Verbindung mit der Nutzung von Technologie und wissensintensiver Branchen ein integraler Bestandteil des Fortschritts ist.

1. Sektorová štruktúra národného hospodárstva- die Sektorstruktur der Volkswirtschaft
2. Primárny sektor- der Primärsektor
3. Sekundárny sektor- der Sekundärsektor
4. Terciárny sektor- der Tertiarsektor
5. Sektorová štruktúra zamestnanosti- Sektorstruktur der Beschäftigung

---

Obsah

Obsah	5
Zoznam ilustrácií	6
Zoznam tabuliek	7
Zoznam skratiek a značiek.....	8
Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	12
1.1 Národné hospodárstvo	12
1.2 Štruktúra národného hospodárstva	12
1.3 Sektorová zamestnanosť	17
1.4 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle a službách z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti a hrubej pridanej hodnoty.....	18
1.5 Štrukturálna politika hospodárstva	19
2 Cieľ práce.....	23
3 Metodika práce a metódy skúmania	24
3.1 Charakteristika použitého materiálu.....	24
3.2 Charakteristika pracovného postupu	27
3.3 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov	27
3.4 Spôsob získavania údajov a ich zdroje.....	28
4 Výsledky práce	29
4.1 Stručný prehľad základných ukazovateľov krajín V4 a Rakúska	29
4.2 Podiel spracovateľského priemyslu a služieb z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti na zamestnanosti.....	30
4.3 Hrubá pridaná hodnota	38
4.4 Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008	43
4.4.1 Zamestnanosť krajín V4 a Rakúska podľa sektorov v roku 2004 a 2008....	48
Záver	51
Zoznam použitej literatúry	55
Prílohy.....	58

Zoznam ilustrácií

Obr. 1	Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v roku 2004 v %	33
Obr. 2	Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v roku 2008 v %	33
Obr. 3	Zamestnanosť krajín V4 a Rakúska v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v roku 2004 v %	36
Obr. 4	Zamestnanosť krajín V4 a Rakúska v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v roku 2008 v %	36
Obr. 5	Hrubá pridaná hodnota v % v roku 2004	41
Obr. 6	Hrubá pridaná hodnota v % v roku 2008	41
Obr. 7	Zamestnanosť v primárnom sektore vo V4 a Rakúsku v roku 2004 v %	48
Obr. 8	Zamestnanosť v primárnom sektore vo V4 a Rakúsku v roku 2008 v %	48
Obr. 9	Zamestnanosť v sekundárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2004 v %	49
Obr. 10	Zamestnanosť v sekundárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2008 v %	49
Obr. 11	Zamestnanosť v terciárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2004 v %	49
Obr. 12	Zamestnanosť v terciárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2008 v %	49

Zoznam tabuliek

Tab. 1	Základné ukazovatele v roku 2004 a 2008	29
Tab. 2	Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Českej republike v%.....	30
Tab. 3	Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Poľsku v%	31
Tab. 4	Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Maďarsku v%	31
Tab. 5	Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti na Slovensku v %	32
Tab. 6	Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Rakúsku v %	32
Tab. 7	Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Českej republike v %	33
Tab. 8	Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Maďarsku v %	34
Tab. 9	Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Poľsku v %	34
Tab. 10	Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Slovenskej republike v %	35
Tab. 11	Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Rakúsku v %	35
Tab. 12	Hrubá pridaná hodnota v %	39
Tab. 13	Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 – 2008 na Slovensku v %	44
Tab. 14	Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Maďarsku v %	45
Tab. 15	Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Poľsku v %	45
Tab. 16	Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Českej republike v %	46
Tab. 17	Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Rakúsku v %	47
Tab. 18	Skupiny a názvy odvetví OKEČ Odvetvia IKT.....	58

Zoznam skratiek a značiek

EUROSTAT	Európsky štatistický úrad
ILO	International Labour Organization, Medzinárodná organizácia práce
A	poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo
B	rybolov a chov rýb
C	ťažba nerastných surovín
D	priemyselná výroba
E	výroba a rozvod elektriny, plynu a vody
F	stavebníctvo
G	veľkoobchod a maloobchod, oprava vozidiel
H	hotely a reštaurácie
I	doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie
J	finančné sprostredkovanie
K	nehnutelnosti, prenájom a obchodné činnosti
M	školsťvo
N	zdravotníctvo a sociálna pomoc
L	verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie
O	ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby
P	činnosti domácností
Q	exteritoriálne organizácie
X	inak neklasifikované ekonomické aktivity
OKEČ	odvetvová klasifikácia ekonomických činností
SR	Slovenská republika
ČR	Česká republika
MR	Maďarská republika
AU	Rakúsko
PL	Poľsko
V4	Višeγράdska štvorka

P	predbežná hodnota
MPSVR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
IKT	informačné a komunikačné technológie
VT	vysoké technológie
SVT	stredne vysoké technológie
SNT	stredne nízke technológie
NT	nízke technológie
PNIS	poznatkovo nenáročné iné služby
PNETS	poznatkovo nenáročné trhové služby
IPNS	iné poznatkovo náročné služby
PNTS	poznatkovo náročné technické služby
PNS-VT	poznatkovo náročné služby - vysoké technológie
PNFS	poznatkovo náročné finančné služby
NACE	National Association of Catering Executives
EÚ	Európska únia

Úvod

Národné hospodárstvo možno členiť do viacerých štruktúr. Každá z nich v kontexte ľudskej spoločnosti vzniká a vyvíja sa podľa špecifických pravidiel a zákonitostí, pričom všetky na seba interaktívne pôsobia a navzájom sa determinujú. Majú tendenciu ovplyvňovať okolie a vývoj iných štruktúr. Zároveň pôsobia rôznou intenzitou na štruktúry politické, profesijné a záujmové. Vo všeobecnosti platí, že v posledných rokoch nastali v rámci štruktúry ľudskej spoločnosti dôležité zmeny.

Tieto zmeny priamo ovplyvňujú vývoj ľudskej činnosti, ktorý sa odzrkadľuje v sektorovom členení činnosti ako takej.

Sektorové členenie sa vyskytuje najmä v porovnaní medzinárodného vývoja štruktúry hospodárstva. Štruktúru ekonomiky významne ovplyvňuje vzťah medzi rôznymi sektormi hospodárstva.

Najvypuklejšie je vnímaný vzťah medzi primárnym, sekundárnym a terciárnym sektorom v návaznosti na sektory kvartérny a kvintárny, ktoré v horizonte končiacej industriálnej spoločnosti a nastupujúceho veku informácií a informačných technológií zaznamenávajú postupné, ale v rámci dlhodobej pozitívnej prognózy rastu národného hospodárstva nezastupiteľné miesto.

V kontexte spomenutých tendencií bolo cieľom práce načrtnúť a poukázať na všeobecný vývoj ekonomiky v rámci národného hospodárstva.

Za objekt práce bola stanovená sektorová štruktúra národného hospodárstva štátov V4, Slovenska, Maďarska, Českej republiky a Poľska, v porovnaní s Rakúskom ako krajinou patriacou do zóny ekonomicko-hospodársky rozvinutých štátov.

Vlastná práca je zameraná na porovnanie spomenutých štátov. V práci je ozrejmená problematika sektorovej štruktúry národného hospodárstva v návaznosti na hospodársku štruktúru a primárne si všíma vývoj zamestnanosti jednotlivých štátov v horizonte rokov 2004 až 2008.

Čiastkovým cieľom práce v spojitosti s nosnou témou sa stalo hodnotenie spracovateľského priemyslu a služieb z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti vzhľadom na zamestnanosť v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva.

Jednou z úloh tejto práce je poukázať na rastúcu tendenciu v oblasti zamestnanosti v odvetviach technologicky a poznatkovo náročných i hrubej pridanej hodnoty, ktorá bola definovaná v Lisabonskej stratégii ako dokumente venujúcom sa globálnej prosperite a rastu ekonomík jednotlivých štátov v kontexte medzinárodnej či celosvetovej prosperity.

Dôvodom, prečo sme si zvolili danú tému, je fakt, že sme chceli poukázať na vývojové tendencie štruktúry národného hospodárstva štátov V4, ako štátov nielen zemepisne blízky, ale aj ako štátov historicko-politicky zviazaných, ktoré sa od pádu komunizmu z konca 80-tych rokov snažia začleniť do európskych štruktúr diferencovaných trhovým hospodárstvom.

Na porovnanie vývoja a zmien v jednotlivých krajinách V4 ako bývalých krajín východného bloku sme si vybrali krajinu geograficky blízku, ale ekonomicko-hospodársko-politicky rozvinutú, ktorá od polovice dvadsiateho storočia nabehla na ekonomicko-hospodársky vývoj rozvinutých krajín podporovaných finančnou dotáciou USA.

Do konca 80-tych rokov bol vývoj krajín V4 a Rakúska diametrálne odlišný, no po páde železnej opony sa krajiny V4 a ostatné štáty východného bloku snažili dobehnúť hospodársko-ekonomický vývoj hospodársky rozvinutých krajín.

Sektorová štruktúra národného hospodárstva rokov 2004 až 2008 bola vybraná zámerne, aby sme poukázali na vývojové tendencie národného hospodárstva porovnávaných krajín, ktoré sú časovo do určitej miery dostatočne vzdialené od prechodu národného hospodárstva na trhový systém.

Vyvodili a dedukovali sme princípy a dôsledky zmeny štruktúry národného hospodárstva, ktoré krajiny V4, ako krajiny bývalého východného bloku, museli v posledných dvoch desaťročiach podstúpiť.

Cieľom práce je poukázať na zmeny v národnom hospodárstve, aby boli schopné hospodársky kontinuálne nadviazať na progresívny vývoj globálnej svetovej ekonomiky.

---

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Národné hospodárstvo

Valach (1999) chápe národné hospodárstvo ako historicky vzniknutú sústavu hospodárskych subjektov a sústavu ekonomických vzťahov medzi nimi, ktoré sú vzájomne pospájané do relatívne stabilného, samostatného a kvalitatívneho celku na území určitého štátu.

Melišek (2005) charakterizuje národné hospodárstvo ako zložitý organizmus, vytváraný mnohými relatívne samostatnými komponentmi a časťami, ktoré na seba vzájomne pôsobia a podmieňujú sa.

Ich vzájomná prepojenosť a súvzťažnosť determinuje celkovú ekonomicko-sociálnu úroveň národného hospodárstva.

Autor ďalej uvádza, že na národné hospodárstvo môžeme pozerat' ako na systém, ktorý sa skladá z určitých subsystémov a elementov, z určitých javov a procesov. Skladbu, vnútorné usporiadanie a členenie množiny týchto zložiek (sektory, odvetvia, sféry, oblasti, veličiny, ekonomické subjekty, faktory ekonomického rastu a pod.) vo vzájomných vzťahoch a väzbách, determinujúcich ich charakter, chápe ako štruktúru ekonomiky.

1.2 Štruktúra národného hospodárstva

Štruktúra, uvádza Melišek (2005), je neoddeliteľným atribútom všetkých reálne existujúcich objektov a systémov. Pojem štruktúra sa používa v najrôznejších súvislostiach, a preto je tiež nositeľom mnohých významov. Najmä v ekonomickej teórii má termín štruktúra širokú významovú škálu.

Za výstižnú a relevantnú považujeme definíciu štruktúry, ktorá sa používa v teórii systémov a v kybernetike a dá sa plne aplikovať v ekonomike. Táto definícia znie: Štruktúra systému je vytváraná vnútorným logickým usporiadaním množiny prvkov a ich vzájomnými vzťahmi a väzbami.

Existujú však aj iné definície štruktúry. Všeobecne prijateľná je aj definícia štruktúry formulovaná nemeckým autorom J. Niehansom. Ten pod štruktúrou rozumie vzájomný vzťah jednotlivých zložiek celku, pričom počet hľadísk, podľa ktorých sa celok (t.j.

---

národné hospodárstvo, jednotlivé odvetvia alebo sektory) môže členiť na zložky, je značný. Tento veľký počet vytvára aj úmerný počet možných štruktúrnych problémov. K rozhodujúcim problémom tohto druhu patria napr. proporcie medzi jednotlivými sektormi a odvetviami, proporcie medzi jednotlivými príjmovými skupinami, proporcie medzi výrobnými faktormi vo výrobnom procese, proporcie medzi jednotlivými oblasťami (rozmiestňovacie problémy, zahraničný obchod a podobne).

Inú definíciu štruktúry uvádza Francúz F. Perroux. Podľa neho je štruktúra ekonomického komplexu definovaná sieťou väzieb, ktoré existujú medzi jednotlivými jednotkami, ako aj radom vzťahov medzi dodávkami a zásobami elementárnych jednotiek a ich vzájomnými kombináciami.

V národnom hospodárstve rozoznávame rôzne členenie štruktúr. Poznáme:

- odvetvovú štruktúru národného hospodárstva (ak ako subsystemy vystupujú jednotlivé odvetvia, pododvetvia, výrobné odbory alebo ich zoskupenia),
- sektorovú štruktúru národného hospodárstva (členenie na primárny, sekundárny, terciárny, kvartérny, kvintárny sektor),
- funkčnú štruktúru národného hospodárstva, ktorá zachytáva štruktúru dezagregáciu tvorby a použitia zdrojov, lokalizáciu výrobných faktorov a ich determinanty, zložky a vzťahy medzi nimi (pracovné sily, hrubý fixný kapitál, suroviny, energetickú základňu atď.),
- inštitucionálnu a organizačnú štruktúru národného hospodárstva (inštitucionálne a organizačné usporiadanie národného hospodárstva na rôznych úrovniach),
- veľkostnú štruktúru podnikov (malé, stredné a veľké podniky),
- technicko-ekonomickú štruktúru národného hospodárstva. Tá vyjadruje technicko-ekonomickú úroveň ekonomického rozvoja (štruktúru stavieb, strojov a zariadení, technický rozvoj a jeho parametre, úroveň špecializácie a kooperácie, technológie know-how atď.),
- oblastnú (teritoriálnu, regionálnu) štruktúru národného hospodárstva (územné a priestorové prierezy),
- ďalšie štruktúralne členenia.

Tendenciám sektorovej štruktúry ekonomík sa venuje Sedlák (1998), podľa ktorého východiskom interpretácie ekonomickej štruktúry podľa sektorov je tzv. trojsektorová vývojová teória, ktorej základy položil Colin Clark v knihe z roku 1940 *Conditions of*

Economic Progress. Vývinové zmeny hospodárskych sektorov analyzovali a teoreticky rozpracovali aj J. Fourastié a S. Kuznets.

Autori prezentovali hypotézu, podľa ktorej vývoj spoločnosti prebieha postupne - od spoločnosti s veľkou prevahou primárneho sektora, prevažne poľnohospodárstva, k industriálnej spoločnosti, až po terciárnu spoločnosť (spoločnosti služieb).

Sektor vzniká spojením hospodárskych odvetví na základe podobných znakov. Zaradenie do určitého sektora sa uskutoční predovšetkým podľa kritéria ukazovateľa produktivity práce, presnejšie podľa objektívnych podmienok rastu produktivity práce jednotlivých odvetví a zároveň podľa miery vplyvu týchto odvetví na produktivitu práce národného hospodárstva. Na rozdiel od sektora odvetvie predstavuje súhrn výrobných a nevýrobných subjektov, ktoré vytvárajú rovnaké alebo podobné výrobky a služby, vykonávajú rovnaký alebo príbuzný druh činnosti z hľadiska použitých vstupov, používaných technologických postupov a výstupov. Odvetvia môžeme členiť na pododvetvia.

Podľa uvedených kritérií možno jednotlivé sektory charakterizovať takto:

- primárny sektor, kde sa zaraďujú tzv. odvetvia prvovýroby, tzn. že sem patria poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo, rybolov, ťažba nerastných surovín (ťažobný priemysel, resp. jeho časti sa niekedy zahŕňajú do sekundárneho sektora),
- sekundárny sektor, do ktorého sa zaraďujú spracovateľský priemysel, výroba a rozvod elektriny, plynu a vody a stavebníctvo, teda tie odvetvia, ktoré spracúvajú prírodné suroviny alebo vyrábajú a spracúvajú umelé zdroje,
- terciárny sektor zahŕňa všetky ostatné činnosti, predovšetkým služby, ktoré distribuujú, uchovávajú a opravujú najmä materiálne statky. Skladá sa z týchto subsektorov: obchod vrátane opravárstva motorových vozidiel a spotrebného tovaru, pohostinstvo a ubytovanie, doprava, skladovanie a spoje, peňažníctvo a poisťovníctvo, školstvo, zdravotníctvo, ostatné trhové a netrhové služby. Výstupom tohto sektora nie je hmotný, fyzický produkt, ale rozmanité služby. Preto sa niekedy tento sektor nazýva aj sektor služieb, uvádza Melišek (2005).

Valach (1999) takéto členenie hospodárstva dopĺňa o sektor kvartérny. Do tohto sa presúvajú niektoré činnosti, obsiahnuté v odvetviach značne heterogénneho terciárneho sektora v súvislosti s novými pohľadmi na úlohu a postavenie takých ekonomických činností ľudí, ako je informatika a poznatky vôbec. Aj keď na obsah štvrtého sektora nie

---

sú jednoznačné názory, jeho opodstatnenosť vyplýva z poznania, že na formovanie štruktúry hospodárstva žiaducim smerom stále menej vplývajú niektoré činitele, ktoré v jej doterajšom vývoji boli dominantné (ide predovšetkým o pôdu a prírodné zdroje z dôvodov ich obmedzenosti, resp. čiastočnej vyčerpanosti). Ich miesto s vysokou pravdepodobnosťou zaujmú také nové činitele rastu výkonnosti ekonomiky, ako sú informácie a poznatky vôbec, charakterizované napríklad ako vznikajúca spoločnosť znalosti, ktoré naopak vďaka svojej schopnosti samo inovácie sú prakticky nevyčerpatel'né a pre ich vysokú progresívnosť má význam sledovať ich ako osobitný činiteľ.

Zo všetkých zdrojov, ktoré napomáhajú vytváraniu bohatstva, je najvšestrannejší zdroj vedomostí. Totiž technológie riadené výpočtovou technikou umožňujú nevyčerpatel'nú rozmanitosť výroby. Kým každý zo zdrojov spracovávaný v primárnom a sekundárnom sektore má svoje kvantitatívne maximum, na ktorých dno ľudstvo dosiahne rádovo v rozsahu niekoľkých desaťročí, zdroj vedomostí a poznatkov využívaných na kvalitatívne lepšie využitie zdrojov z primárneho a sekundárneho sektora nepozná hraníc.

Podľa Sotníka (2009) rozvinuté informačné technológie umožňujú rozptýlenie výroby mimo nákladných mestských centier a ešte väčšiu redukciu cien za energiu a dopravu. Časová dodávka komponentov založená na počítačovej informácii radikálne znižuje zásoby. Znižovanie zásob sa prenáša do úspor na priestore, prenájme budov, nižších daní, poisťného a nákladov. Hoci vstupná cena počítačov, softvéru, informácií a telekomunikácií môže byť vysoká, firmy spotrebujú na svoju produkciu menší kapitál než v minulosti. Poznatky redukujú potrebu surovín, práce, času, priestoru, kapitálu a ďalších vstupov. Stávajú sa hlavným zdrojom rozvinutej ekonomiky.

Výhodou využitia poznatkov ako univerzálneho vstupu v jednotlivých sektoroch (primárny, sekundárny, terciárny) je fakt, že okrem jeho nevyčerpatel'nosti oproti obmedzeným zdrojom - pôde, práci, surovinám a kapitálu, sa dajú univerzálne využiť. Z praxe je známe, že veľký výrobný podnik je možné predať raz, či dvakrát za život, no predaj nového softvéru je čo do počtu neohraničený.

Niektorí autori, uvádza Melišek (2005), už počítajú aj s piatym – kvintárnym sektorom. Potreba vyčleniť kvartérny a kvintárny sektor sa objavuje až na vysokom stupni ekonomického rozvoja. H. Kahn, už nežijúci ex riaditeľ Hudsonského inštitútu v New Yorku orientovaného na globálne prognózy, do kvartérneho sektora zahŕňa

---

okrem informatiky aj bankovníctvo a poisťovníctvo. Podobnú štruktúru kvartérneho sektora uvádza aj americký sociológ D. Bell, ktorý neskôr túto klasifikáciu rozširuje o kvintárny sektor, kde zaraďuje služby, ktoré majú bezprostredne uspokojovať individuálne potreby ľudí (sociálne služby, zdravotníctvo, vzdelanie, rekreácia, zábava) a informácií v spojení s intenzívnymi vedomosťami.

V danom vyčlenení klasifikácie kvintárneho sektora je dôležité upozorniť na školstvo ako fenomén determinujúci celkovú úroveň kvintárneho sektora. Jeho najdôležitejšou funkciou je pripravovať ľudí na výkon rôznych povolání v odvetviach priemyslu, poľnohospodárstva, vedy, výskumu či zdravotníctva vytvárajúcich integrovaný celok, premietajúci sa do zvyšovania výkonnosti a konkurenčnej schopnosti celej ekonomiky.

Eurostat (2008) považuje výskum a vývoj za jeden z faktorov hospodárskeho rastu, vytvárania pracovných miest, inovácií a výsledného zlepšenia kvality výrobku. Siedmy rámcový program pre výskum a technologický rozvoj je hlavným nástrojom Európskej únie pre financovanie výskumu v Európe v období 2007 až 2013.

Ekonomickú štruktúru, ako uvádza Nosál'ová (2004), je možné sledovať z rôznych hľadísk a členiť hospodárstvo podľa mnohých kritérií. Jednou z metódik je aj metodika „SIA“. Podľa poradia troch sektorov (na základe štruktúry tvorby HDP a zamestnanosti) t.j. poľnohospodárstva (A – agriculture; odvetvia A+B podľa OKEČ), priemyslu (I – industry; odvetvia C až F podľa OKEČ) a služieb (S – services; odvetvia G až P podľa OKEČ), môžeme vyčleniť štruktúry vyjadrené skratkami AIS, ASI, IAS, ISA, SAI a SIA od tradičnej štruktúry s prevahou poľnohospodárstva cez industrializačnú s prevahou priemyslu až po modernú s prevahou služieb.

Sotník (2009) z prognóz, ktoré vypracovali svetoví odborníci, sa dozvedáme, že druhá – priemyselná vlna sa bude postupne završovať do roku 2030, pričom systém vedomostnej vlny sa s vysokou mierou pravdepodobnosti v tomto období stabilizuje. V tomto roztrojenom svete sektor prvej vlny predstavuje poľnohospodárstvo a surovinové zdroje, sektor druhej vlny lacnú pracovnú silu a zabezpečenie masovej priemyselnej výroby. Rýchlo rastúci sektor tretej vlny si vytvára dominanciu založenú na nových spôsoboch tvorby a využívania znalostí. Krajiny tretej vlny (aktívne využívajúce kvartérny sektor) budú z ekonomického hľadiska určite najúspešnejšie. Predávajú totiž svetu informácie, manažment, špičkové technológie, softvér, vzdelanie, výchovu, finančné služby či kultúru.

Je evidentné, že bez využitia poznatkovej progresivity sa nezaobíde ani jeden sektor. Či už je to primárny, dominujúci v ľudskej spoločnosti niekoľko tisíc rokov, alebo primárny, spojený s priemyselnou revolúciou. No nezaobíde sa bez neho ani sektor terciárny, sektor služieb. Použitie poznatkov jednoznačne podporuje efektívnosť každého zo spomínaných troch sektorov.

1.3 Sektorová zamestnanosť

Štatistický úrad SR (2009) definuje, že podľa metodiky VZPS sú za pracujúcich považované všetky osoby vo veku od 15 rokov, ktoré počas referenčného týždňa:

- vykonávali aspoň jednu hodinu práce za mzdu, plat alebo prácu za účelom dosiahnutia zisku (prácu na plný alebo kratší pracovný čas, stálu prácu, dočasnú, príležitostnú alebo sezónnu),
- mali prácu, ale nemohli pracovať z dôvodu choroby, dovolenky, materskej dovolenky, školenia, zlého počasia, v dôsledku štrajku a výluky (táto skupina nezahŕňa osoby na dlhodobom neplatenom voľne a osoby na rodičovskej dovolenke),
- za pracujúce osoby sú považovaní aj vypomáhajúci členovia domácností podnikateľov, osoby pracujúce v zahraničí a profesionálni príslušníci ozbrojených zložiek.

Zamestnanci sú osoby vykonávajúce prácu za mzdu alebo plat. Medzi zamestnancov patria aj členovia produkčných družstiev.

Stehlíková (2008) uvádza, že zisťovanie technologickej a poznatkovej náročnosti ekonomiky v porovnaní so štátmi na základe zamestnanosti v technologicky náročnom sektore poskytuje objektívny pohľad na danú problematiku, pretože výsledky analýzy nie sú ovplyvnené kurzovými a cenovými diferenciami medzi jednotlivými krajinami. V zásade však podiel zamestnanosti v technologicky náročnom sektore ekonomiky predstavuje len istý predpoklad pre dosiahnutie vyššieho ekonomického efektu. Rozhodujúce je, či sa zároveň darí vytvárať aj vyšší podiel pridanej hodnoty v tomto sektore.

Charakteristickou črtou zmien v sektorovej štruktúre ekonomiky hospodársky vyspelých krajín je podľa Gabrielovej (2002) postupné znižovanie podielu primárneho a sekundárneho sektora tak na zamestnanosti, ako aj na hrubom domácom produkte

---

(HDP). V tranzitívnych ekonomikách zmeny v sektorovej štruktúre ich ekonomík začali intenzívnejšie prebiehať až v priebehu ekonomickej transformácie.

Súčasný stav je evidentný v porovnaní s východiskovou situáciou v roku 1989 - 2001 najvýraznejšie v primárnom a v terciárnom sektore.

Prispôsobovanie štruktúry zamestnanosti na podmienky trhovej ekonomiky bolo v prípade tranzitívnych ekonomík spojené len čiastočne s medzi sektorovými presunmi pracovných síl. Pod vplyvom transformačných zmien sa výrazne znížila zamestnanosť v primárnom a sekundárnom sektore, ktorá bola iba čiastočne kompenzovaná rastom zamestnanosti v sektore služieb - na Slovensku a v Poľsku to bola zhruba štvrtina, v ČR 30% a v Maďarsku iba 13 % úbytku zamestnanosti v poľnohospodárstve, v priemysle a stavebníctve. Zmeny v štruktúre zamestnanosti teda sprevádzal výrazný pokles celkovej zamestnanosti oproti stavu v roku 1989.

Kotulič (2008) poznamenáva, že štruktúra v sektorovej zamestnanosti sa za posledné obdobie mení, dochádza k rastu podielu terciárneho sektora a poklesu v primárnom sektore, čím Slovensko nasleduje trend rozvinutých ekonomík.

Podľa odvetví ekonomických činností (OKEČ) je možné sledovať trend, ktorý na jednej strane ukazuje na silnejúcu pozíciu terciárneho sektora a na druhej strane čím ďalej, tým slabšiu pozíciu primárneho sektora v oblasti zamestnanosti.

1.4 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle a službách z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti a hrubej pridanej hodnoty

Stehlíková (2008) uvádza, že krajiny produkujúce technologicky a poznatkovo náročné tovary a služby sú schopné zvyšovať svoj podiel na rastúcich a náročných trhoch a prostredníctvom vyšších cien produkcie dosahovať vyššie dôchodky v relácii k jednotlivým výrobným faktorom.

Gabrielová (2005) klasifikuje odvetvia v spracovateľskom priemysle, že podľa technologickej náročnosti sa členia na skupiny odvetví, ktoré sú zaradené ako

- vysoké technológie
- stredne vysoké technológie
- stredne nízke technológie
- nízke technológie

Klasifikácia odvetvia v sektore služieb sa podľa poznatkovej náročnosti členia na

- poznatkovo náročné služby, v tom
  - poznatkovo náročné služby - vysoké technológie
  - poznatkovo náročné trhové služby – bez finančných služieb a VT
  - poznatkovo náročné finančné služby
  - iné poznatkovo náročné služby
- poznatkovo nenáročné služby, v tom
  - poznatkovo nenáročné trhové služby
  - poznatkovo nenáročné iné služby

O zaradení jednotlivých odvetví do skupín podľa ich technologickej a poznatkovej náročnosti, ako aj podľa ich väzieb na IKT podrobne informuje prehľad, ktorý je prílohou č. 2.

Podľa Stehlíkovej (2008) hrubá pridaná hodnota v základných cenách je vypočítaná ako rozdiel medzi produkciou v základných cenách a medzispotrebou v kúpnych cenách. Produkcia pozostáva z produktov vytvorených počas bežného účtovného obdobia a medzispotreba sa skladá z hodnoty výrobkov a služieb spotrebovaných vo výrobnom procese ako vstupy, s vylúčením investičného majetku, ktorého spotreba je zachytená ako spotreba fixného kapitálu.

1.5 Štrukturálna politika hospodárstva

Melišek (2005) chápe hospodársku politiku štátu ako usporiadanú sústavu teoretických a praktických poznatkov, ktorých využitie je zamerané na zvyšovanie výkonnosti ekonomiky a na zlepšovanie životnej úrovne obyvateľstva. Zvyšovanie ekonomickej úrovne krajiny a dokonalejšie uspokojovanie životných potrieb obyvateľstva nemožno dosiahnuť, ak sa nerozvíja ekonomika a nedosahuje ekonomický rast. A ekonomický rast sa nedá zabezpečiť bez realizácie zmien v štruktúre ekonomiky. Preto pri riešení úloh ekonomického rastu a štruktúrnych zmien v ekonomike má významné postavenie štrukturálna politika, ako dôležitá súčasť hospodárskej politiky.

Ciele štrukturálnej politiky by sa mali zamerať na realizáciu reštrukturalizačných procesov a dosiahnutie takej štruktúry, ktorá by zabezpečovala sústavný a dlhodobý ekonomický rast a dosahovala vyššiu výkonnosť a efektívnosť.

Sotník (2009) vidí v tretej vlnе prínos nového spôsobu života, založeného na diverzifikovaných, obnoviteľných zdrojoch energie, na spôsoboch výroby, ktoré likvidujú väčšinu starých montážnych liniek, na nových inštitúciách, zmenených školách a firmách budúcnosti.

To všetko vytvára prenikavú potrebu počítačov, digitálnych telekomunikačných sietí a nových médií. Vedomosti a informácie čoraz väčšmi nahrádzajú veľké množstvo surovín, práce a ďalších zdrojov. Slovensko zatiaľ nezachytilo hlavné civilizačné procesy vedomostnej spoločnosti a digitálnej ekonomiky.

Ministerstvo poľnohospodárstva (2010) uvádza, že perspektívnou oblasťou slovenského sektoru služieb je cestovný ruch, ktorý je perspektívny s ohľadom na multiplikačné efekty (ekonomický rast, zamestnanosť, trvalo udržateľný rozvoj a sociálna kohézia). Má prierezový charakter a na jeho realizácii sa podieľa viacej odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, pôdohospodárstvo a pod.). Výkony slovenského cestovného ruchu v porovnaní s okolitými krajinami výrazne zaostávajú.

Európska komisia (2007) sa zhodla, že obnovená Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť prináša výsledky, EÚ však musí pristúpiť k ďalším reformám, aby uspela vo veku globalizácie – uvádza sa v kľúčovej správe Komisie. Tri roky po jej obnovení v roku 2005 prináša Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť prvé výsledky. Toto je hlavný záver strategickej správy Komisie o hospodárskych reformách v Európe. Zo správy vyplýva, že Lisabonská stratégia prispieva k zlepšeniu výkonu hospodárstva EÚ, ktoré možno v poslednej dobe pozorovať. V dôsledku štrukturálnych reforiem sa začína zvyšovať potenciálny budúci rast a zlepšuje sa dlhodobá perspektíva prosperity.

Komisia európskych spoločenstiev (2006) poukazuje na vidiecke oblasti v Európe, ktoré sa líšia populáciou, demografiou, hospodárskou a sociálnou štruktúrou a trhmi práce. Práve táto rozmanitosť je súčasťou ich bohatstva. Mnohé vidiecke oblasti v Európe napriek tomu čelia spoločnému problému – ich schopnosť vytvárať vysokokvalitné, trvalo udržateľné pracovné miesta zaostáva za mestskými oblasťami.

Najviac obyvateľov vo vidieckych oblastiach v Európe zamestnáva sektor služieb, ale v porovnaní s mestskými oblasťami je jeho podiel na zamestnanosti menší a zvyčajne mu dominuje verejný sektor. Je to následok nedostatočného rozvoja súkromných služieb, ktoré sa sústreďujú prevažne v mestách. V roku 2002 predstavoval podiel služieb na celkovej zamestnanosti v prevažne vidieckych oblastiach 57 % a v stredne vidieckych oblastiach 65 %, zatiaľ čo v prevažne mestských oblastiach to bolo 75 %. Odráža sa to v pomalšom prechode na činnosti sústredené v oblasti znalostnej ekonomiky.

Globálna finančná a hospodárska kríza podľa Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny (2009) sa prejavila takmer okamžite (v novembri 2008) zastavením rastu a znížením dopytu po práci v priemyselnej výrobe a rýchlejším poklesom zamestnanosti v predaji a oprave motorových vozidiel, v decembri ďalším prehĺbením poklesu zamestnanosti v priemyselnej výrobe a spomalením rastu zamestnanosti v maloobchode. Ide o ťažiskové odvetvia, keďže priemyselná výroba a obchod zamestnávajú viac ako 40% pracovníkov.

Negatívne dopady hospodárskej krízy ekonomiku SR zasiahli o to intenzívnejšie, čím odbyt väčšiny tovarov vyrobených v SR je determinovaný dopytom okolitých rozvinutých krajín. Pri akejkolvek stagnácii ekonomík týchto krajín sa zmeny automaticky premietnu aj do našej ekonomiky.

Ďalej MPSVR (2009) zdôrazňuje, že uvedené tendencie pretrvávali aj v 1. polroku 2009, kedy zamestnanosť podľa štatistického výkazníctva sa znížila vo viacerých odvetviach, v dôsledku krízy pravdepodobne najviac v priemyselnej výrobe, ubytovacích a stravovacích službách, ale aj v odvetví činností v oblasti nehnuteľností a v administratívnych službách. Niektoré odvetvia, naopak, zmierňovali celkový negatívny vývoj na trhu práce tým, že zaznamenali medziročný rast zamestnanosti, hlavne odborné, vedecké a technické činnosti, stavebníctvo, verejná správa a sociálne zabezpečenie, doprava a skladovanie, informácie a komunikácia.

Sledované obdobie rokov 2004 až 2008 nesie spolu znaky jednak hospodársko-ekonomického progresivity, no na druhej strane aj hospodársky regresívne znaky spojené s nástupom hospodárskej krízy v druhom polroku roku 2008. Rapídne zhoršovanie ekonomicko-hospodárskej úrovne vo všeobecnosti prispelo k nastoleniu dôležitých a na zodpovedanie ťažkých otázok.

MPSVR (2009) sa v rámci svojich kompetencií snaží nájsť adekvátne postupy v smerovaní hospodárskej politiky zameranej na odstránenie dopadov krízy a účinnej prevencie voči možným hospodársko-ekonomickým dopadom krízy v budúcnosti.

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny hodnotí vývoj nasledovne:

1. Globálna hospodárska kríza a jej dôsledky znamenajú, že svet čelí prognóze dlhodobého nárastu nezamestnanosti, prehlbujúcej sa chudoby a nerovnosti. Zamestnanosť sa zväčša obnoví až niekoľko rokov po hospodárskej obnove. V niektorých krajinách nebude jednoduché dosiahnutie pôvodnej úrovne zamestnanosti stačiť na to, aby prispelo k posilneniu ekonomiky a k zabezpečeniu dôstojnej práce pre ženy a mužov.
2. Podniky miznú a zamestnanosť klesá. Riešenie tejto situácie musí byť súčasťou každej komplexnej reakcie.
3. Prejavuje sa potreba koordinovanej globálnej politiky, aby sa posilnili vnútroštátne a medzinárodné snahy súvisiace so zamestnanosťou, trvalou udržateľnosťou podnikov, kvalitnými verejnými službami a ochranou ľudí za súčasného zachovania práv a podpory hlasu a účasti ľudu.
4. Prispeje sa tým k hospodárskej revitalizácii, k spravodlivej globalizácii, prosperite a sociálnej spravodlivosti.

---

2 Cieľ práce

Za cieľ bakalárskej práce sme si stanovili analýzu a komparáciu sektorovej zamestnanosti štátov V4 v súbežnom porovnaní sektorovej zamestnanosti s Rakúskom ako krajinou EÚ v rozmedzí rokov 2004 až 2008. Rakúsko sme si na komparáciu a hodnotenie so štátmi V4 vybrali zámerne. Jedným z dôvodov bola jeho geograficko-regionálna blízkosť Višeγράdskej štvorky. Druhým dôležitým aspektom výberu Rakúska bolo jeho hospodársko-ekonomické zázemie v kontexte krajín EÚ.

V spojitosti so sektorovou zamestnanosťou sme si všímali podiel zamestnanosti v návaznosti na sektorovú diferenciaciu národného hospodárstva jednotlivých krajín V4 a Rakúska.

Ďalším špecifickým cieľom je porovnávanie vývoja hrubej pridanej hodnoty s vývojom sektorovej zamestnanosti v návaznosti na zmeny sektorovej štruktúry národného hospodárstva. Čiastkovým cieľom je tiež hodnotenie podielu jednotlivých segmentov technologicky a poznatkovo náročného sektora na zamestnanosti v rozsahu nám dostupných poznatkov a informačných zdrojov.

---

3 Metodika práce a metódy skúmania

3.1 Charakteristika použitého materiálu

Predmetom skúmania bolo sektorovú štruktúru národného hospodárstva rozčleniť do jednotlivých sektorov v štátoch V4 a s nimi porovnávaného Rakúska v období rokov 2004 až 2008. Rakúsko sme si na komparáciu a hodnotenie so štátmi V4 vybrali zámerne. Jedným z dôvodov bola jeho geograficko-regionálna blízkosť Višeγράdskej štvorky. Druhým dôležitým aspektom výberu Rakúska bolo jeho hospodárko-ekonomické zázemie v kontexte krajín EÚ.

Národné hospodárstvo môžeme komplexne definovať ako súbor jednotlivých oblastí ekonomických činností v danej krajine. Označujeme ho tiež pojmom národná ekonomika. Môžeme pod ním teda chápať súhrn všetkých individuálnych samostatných hospodárstiev. Tvoria ho teda všetky subjekty trhu jednotlivých hospodárskych odvetví.

Podľa sektorovej štruktúry sme použili nasledovné delenie národného hospodárstva:

- primárny sektor
- sekundárny sektor
- terciárny sektor
- kvartérny sektor
- kvintárny sektor

Primárny sektor je tvorený odvetviami produkujúcimi elementárne suroviny a materiály.

Sekundárny sektor nadväzuje na primárny sektor. Patrí sem spracovateľský priemysel a stavebníctvo.

Terciárny sektor zahŕňa všetky druhy služieb.

Kvartérny sektor tvorí oblasť vedy a techniky, školstva a zdravotníctvo.

Do kvintárneho sektora zaraďujeme služby, ktoré majú bezprostredne uspokojovať individuálne potreby ľudí (sociálne služby, zdravotníctvo, vzdelanie, rekreácia, zábava) a informácie v spojení s intenzívnymi vedomosťami.

V práci sme použili nasledovnú príslušnosť odvetví do sektorov:

Údaje o zamestnanosti podľa odvetví ekonomickej činnosti (OKEČ) v štátoch Európskej únie sú čerpané z databázy ILO- medzinárodná organizácia práce.

Poľnohospodárstvo A + B

Priemysel C + D + E + F

Služby G + H + I + J + K + L + M + N + O + P

Sektor nedefinovaný adekvátne Q + X

Zdroj: ILO

V práci sme použili nasledovné ekonomické činnosti v rámci spomenutých odvetví:

- poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo (A),
- rybolov a chov rýb (B),
- ťažba nerastných surovín (C),
- priemyselná výroba (D),
- výroba a rozvod elektriny, plynu a vody (E),
- stavebníctvo (F),
- veľkoobchod a maloobchod, oprava vozidiel (G),
- hotely a reštaurácie (H),
- doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie (I),
- finančné sprostredkovanie (J),
- nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti (K),
- školstvo (M),
- zdravotníctvo a sociálna pomoc (N),
- verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie (L),
- ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby (O),
- činnosti domácností (P),
- exteritoriálne organizácie (Q),
- inak neklasifikované ekonomické aktivity (X).

OKEČ- odvetvová klasifikácia ekonomických činností. Číselník OKEČ obsahuje zoznam pracovných činností, ktoré sú vykonávané tak kolektívom, ako aj

---

individuálnymi subjektmi. Činnosti sú zoskupené do jednotlivých kategórií a oddielov, ktoré korešpondujú aj s klasifikáciou ekonomických činností EÚ NACE.

V práci sme použili klasifikáciu odvetví v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti nasledovne:

- vysoké technológie
- stredne vysoké technológie
- stredne nízke technológie
- nízke technológie

a klasifikáciu odvetví v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti:

- poznatkovo náročné služby, v tom
  - poznatkovo náročné služby - vysoké technológie
  - poznatkovo náročné trhové služby – bez finančných služieb a VT
  - poznatkovo náročné finančné služby
  - iné poznatkovo náročné služby
- poznatkovo nenáročné služby, v tom
  - poznatkovo nenáročné trhové služby
  - poznatkovo nenáročné iné služby

podľa Gabrielovej (2002).

Podľa Stehlíkovej (2008) hrubá pridaná hodnota v základných cenách je vypočítaná ako rozdiel medzi produkciou v základných cenách a medzispotrebou v kúpnych cenách. Produkcia pozostáva z produktov vytvorených počas bežného účtovného obdobia a medzispotreba sa skladá z hodnoty výrobkov a služieb spotrebovaných vo výrobnom procese ako vstupy, s vylúčením investičného majetku, ktorého spotreba je zachytená ako spotreba fixného kapitálu.

Kategórie ekonomických činností v časti hodnotenia hrubej pridanej hodnoty má síce podľa Eurostatu inú formu, ale v priemere ide o rovnaké kategórie ako pri hodnotení sektorovej zamestnanosti podľa ILO.

Gabrielová (2002) uvádza, že na skúmanie zmien v štruktúre ekonomických aktivít sa používajú dva klasické štatistické ukazovatele: podiel jednotlivých sektorov v odvetví a segmentov v rôznom podiele v zamestnanosti a na pridanej hodnote.

Osobitná pozornosť sa venuje ukazovateľom, ktoré sú schopné vypovedať o smerovaní ekonomík k technologicky a poznatkovo náročným aktivitám.

Vzhľadom na definície uvádzané Stehlíkovou (2008) a Gabrielovou (2002) sme ako ukazovatele na porovnávanie so sektorovou zamestnanosťou zvolili podiel zamestnanosti v spracovateľskom priemysle a službách z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti a hrubú pridanú hodnotu.

3.2 Charakteristika pracovného postupu

V tejto práci sme sa zamerali predovšetkým na:

- sledovanie vývoja podielu zamestnanosti v spracovateľskom priemysle a službách z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti podľa sektorov. Porovnávali sme krajiny V4 a Rakúsko,
- zostavenie grafov a tabuliek, kde sme spracovali hrubú pridanú hodnotu podľa sektorov v štátoch V4 a Rakúska,
- analýzu podielu zamestnanosti v jednotlivých sektoroch na základe zostavených grafov a tabuliek podľa krajín V4 a Rakúska v %,
- porovnanie vývoja podielu zamestnanosti v rokoch 2004 a 2008, kde sme porovnávali krajiny V4 a Rakúsko,
- porovnanie vývoja hrubej pridanej hodnoty a sektorovej zamestnanosti.

3.3 Použité metódy vyhodnotenia a interpretácie výsledkov

Pri riešení danej problematiky sme použili nasledovné metódy:

- analýza dokumentov a údajov získaných z internetovej stránky Eurostatu, ktorý zverejňuje údaje o zamestnanosti vo všetkých štátoch EÚ,
- komparácia (porovnávanie vývoja) sektorovej zamestnanosti v národnom hospodárstve v jednotlivých krajinách V4 a Rakúsku,
- dedukciu,
- pri interpretácii údajov sme zovšeobecnilí výsledky jednotlivých analýz pomocou abstrakcie a syntézy.

3.4 Spôsob získavania údajov a ich zdroje

Pri spracovaní práce boli podklady získavané z databázy Eurostat a ILO z odbornej literatúry, tlače, internetu a inej dostupnej literatúry.

- podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch sme zapracovali do grafov a tabuliek podľa krajín V4 a Rakúska v % za obdobie od roku 2004 - 2008,
- vývoj sektorovej štruktúry zamestnanosti podľa grafov a tabuliek medzi rokmi 2004 a 2008. Porovnávali sme krajiny V4 a Rakúsko,
- sledovanie vývoja podielu zamestnanosti v spracovateľskom priemysle a službách z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti podľa sektorov bolo uskutočnené pre roky 2004 - 2008. Rovnako sme zistili, akým vývojom prešla sledovaná zamestnanosť pri porovnaní rokov 2004 a 2008. Porovnávali sme krajiny V4 a Rakúsko,
- analýza hrubej pridanej hodnoty podľa sektorov a krajín V4 a Rakúska pre roky 2004 - 2008, ktoré boli spracované do tabuliek a grafov.

Použili sme najmä databázy údajov z nasledovných informačných zdrojov:

Eurostat - je štatistický úrad Európskej únie, ktorý poskytuje kvalitné štatistické informácie. Má sídlo v Luxembursku. Eurostat má za úlohu poskytnúť štatistiky a porovnanie medzi krajinami a regiónmi.

ILO - Medzinárodná organizácia práce (ILO) je tripartitná agentúra OSN, ktorá združuje vlády, zamestnávateľov a zamestnancov z členských štátov v jednotnú akciu na podporu dôstojnej práce po celom svete.

---

4 Výsledky práce

4.1 Stručný prehľad základných ukazovateľov krajín V4 a Rakúska

Pre všeobecný prehľad sme uviedli základné ukazovatele, ktoré nám priblížia ekonomicko-hospodársku situáciu v porovnávaných krajinách V4 a Rakúska. Tieto sme v práci podrobili komparácii, syntéze a abstrakcii. Základné údaje hospodárstva sme rozčlenili do jednotlivých sektorov v štátoch V4 a s nimi porovnávaného Rakúska v období roku 2004 a 2008. Rakúsko sme si na komparáciu a hodnotenie so štátmi V4 vybrali zámerne. Jedným z dôvodov bola jeho geograficko-regionálna blízkosť Višegrádskej štvorky. Druhým dôležitým aspektom výberu Rakúska bolo jeho hospodárko-ekonomické zázemie v kontexte krajín EÚ.

Tab. 1 Základné ukazovatele v roku 2004 a 2008

	SR	ČR	MR	PL	AT
Počet obyvateľov					
2004	5380053	10211455	10116742	38190608	8142573
2008	5400998	10381130	10045401	38115641	8318592
Miera zamestnanosti (15-64 rokov) v %					
2004	56,7	64,1	56,6	51,4	66,5
2008	62,3	66,6	56,7	59,2	72,1
Miera nezamestnanosti v %					
2004	18,2	8,3	6,1	19	4,9
2008	9,5	4,4	7,8	7,1	3,8
Miera zamestnanosti podľa stupňa dosiahnutého vzdelania (% z vekovej skupiny 25-64 rokov)					
2004					
Nízka kvalifikácia (ISCED 0-2)	26,6	42,7	36,5	36,9	51,2
Stredná kvalifikácia (ISCED 3-4)	70,2	74,7	71,1	61,3	72,4
Vysoká kvalifikácia (ISCED 5-6)	83,6	86,4	82,9	82,2	82,3
2008					
Nízka kvalifikácia (ISCED 0-2)	32,3	46,5	38,7	43,0	57,0
Stredná kvalifikácia (ISCED 3-4)	74,8	76,6	68,7	67,1	78,1
Vysoká kvalifikácia (ISCED 5-6)	85,6	85,1	79,9	85,1	86,4

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

4.2 Podiel spracovateľského priemyslu a služieb z hľadiska technologickej a poznatkovej náročnosti na zamestnanosti

Jedným z klasických ukazovateľov podielu sektov na zamestnanosti je používanie technologicky a poznatkovo náročných odvetví národného hospodárstva. Zastúpenie jednotlivých technologicky a poznatkovo náročných odvetví sa priamo odráža v iných ukazovateľoch zmeny štruktúry národného hospodárstva.

V prvej časti vlastnej práce sme sa venovali analýze podielu technologických skupín spracovateľského priemyslu na zamestnanosti. Údaje sme čerpali z Eurostatu a potrebné dáta Poľska za rok 2008 neboli zverejnené.

Tab. 2 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Českej republike v%

Česká republika	VT	NT	SVT	SNT	Spracovateľský priemysel
2004	1,30	9,90	7,72	8,33	27,25
2005	1,46	9,25	8,06	8,47	27,24
2006	1,68	9,27	8,72	8,57	28,23
2007	1,85	9,11	9,00	8,62	28,58
2008	1,76	8,31	9,88	8,71	28,66

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Česká republika so svojím podielom zamestnanosti (9,88%) v činnostiach produkujúcich pomocou stredne vysokých technológií si drží prvenstvo. Okrem nízkych technológií dochádza v Českej republike vo všetkých skupinách k miernemu rastu.

Tab. 3 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Poľsku v%

Pol'sko	VT	NT	SVT	SNT	Spracovateľský priemysel
2004	0,51	10,94	4,40	4,48	20,32
2005	0,55	10,45	4,36	4,70	20,05
2006	0,58	10,26	4,54	5,02	20,41
2007	0,68	10,24	4,82	4,97	20,71
2008	:	:	:	:	:

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

V sledovaných krajinách najnižší podiel v zamestnanosti vo vysokých technológiách dosahuje Poľsko, ktorého úroveň sa pohybuje pod úrovňou 1%. Podobný vývoj ako v Českej republike vykazuje aj Poľsko, kde podiel nízkych technológií v službách na zamestnanosť klesá.

Tab. 4 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Maďarsku v%

Maďarsko	VT	NT	SVT	SNT	Spracovateľský priemysel
2004	2,60	10,03	5,71	4,66	22,99
2005	2,54	9,46	5,80	4,57	22,37
2006	2,48	9,04	5,98	4,60	22,10
2007	2,57	8,80	6,24	4,64	22,25
2008	2,47	8,34	6,79	4,88	22,48

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Vysoké technológie napriek každoročnému miernemu poklesu podielu technologických skupín spracovateľského priemyslu na zamestnanosti však dominujú práve v Maďarsku s 2,47%.

Tab. 5 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti na Slovensku v %

Slovensko	VT	NT	SVT	SNT	Spracovateľský priemysel
2004	1,58	11,40	7,00	6,89	26,87
2005	1,73	10,10	7,58	7,29	26,70
2006	1,78	9,82	7,78	7,07	26,45
2007	1,78	9,55	8,11	7,48	26,92
2008	1,72	8,61	8,61	7,69	26,62

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

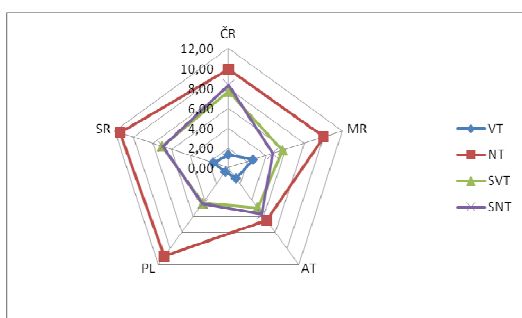
Slovensko patrí medzi štáty s vysokým podielom zamestnanosti (8,61%) v činnostiach produkujúcich pomocou stredne vysokých technológií. Predstihuje ho už len Česká republika. Môžeme ho popísať ako krajinu s mierne nadpriemerným podielom zamestnanosti (1,72%) v činnostiach produkujúcich pomocou vysokých technológií.

Tab. 6 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v Rakúsku v %

Rakúsko	VT	NT	SVT	SNT	Spracovateľský priemysel
2004	1,32	6,49	4,93	5,71	18,45
2005	1,26	6,63	5,03	5,41	18,32
2006	1,36	6,42	5,60	5,52	18,90
2007	1,36	6,34	5,31	5,18	18,18
2008	1,12	6,17	4,66	5,09	17,03

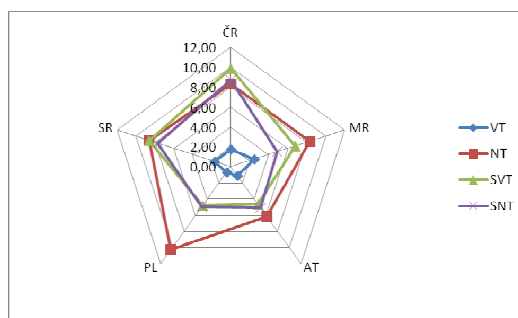
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Rakúsko v rámci spracovateľského priemyslu v činnostiach technologicky náročných vykazuje iný vývoj ako v krajinách V4, keďže tu dochádza k percentuálnemu poklesu vo všetkých podieloch technologických skupín na zamestnanosť, ktorá v priebehu piatich rokov klesla o vyše 1,5%.

Obr. 1 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v roku 2004 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Obr. 2 Zamestnanosť v spracovateľskom priemysle podľa technologickej náročnosti v roku 2008 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Štruktúra spracovateľského priemyslu nám umožňuje sledovať, aké technologické zmeny a aké rozdiely existujú medzi sledovanými krajinami V4 a Rakúskom.

Najväčší podiel na zamestnanosti dosahujú nízke technológie a to vo všetkých sledovaných krajinách okrem Českej republiky, kde v posledných rokoch tento podiel stále klesá. Mierny nárast v danom sektore zaznamenalo Poľsko (o 0,7%). Najvýraznejší prepad zaznamenalo Slovensko, kde sa podiel na zamestnanosti znížil o 2,79%. Najväčší podiel zamestnanosti vo vysokých technológiách spracovateľského priemyslu v priebehu sledovaných piatich rokov má Maďarsko s 2,47%, ktoré síce klesalo, ale spomedzi ostatných krajín malo stále sledovanú hodnotu najvyššiu.

Tab. 7 Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Českej republike v %

Česká republika	PNFS	PNS-VT	PNTS	IPNS	PNETS	PNEIS	Služby
2004	2,01	3,08	4,95	14,47	23,01	8,70	56,23
2005	2,03	3,17	4,92	14,97	22,23	9,20	56,52
2006	1,91	2,94	5,48	14,74	22,28	8,89	56,25
2007	2,07	2,99	5,86	14,74	21,85	8,66	56,17
2008	2,30	3,06	6,12	14,15	21,91	8,57	56,11

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

V Českej republike v rokoch 2004 - 2008 došlo v PNEIS, PNETS, IPNS a PNS-VT k percentuálnemu poklesu, naopak hodnoty PNTS a PNFS mierne stúpili. Percentuálne najväčší nárast zaznamenal PNTS o 1,17%.

Tab. 8 Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Maďarsku v %

Maďarsko	PNFS	PNS-VT	PNTS	IPNS	PNETS	PNEIS	Služby
2004	2,01	2,97	5,95	17,54	23,51	9,82	61,79
2005	2,06	3,15	5,95	17,07	24,54	9,90	62,66
2006	2,05	3,42	5,87	17,08	24,58	9,87	62,87
2007	2,16	3,28	5,91	16,85	24,93	9,61	62,74
2008	2,44	3,28	6,45	16,55	24,93	9,74	63,39

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

V Maďarsku bol vývoj v sektore v rokoch 2004 - 2008 obdobný v sektore ako v Českej republike. Taktiež v PNEIS a IPNS došlo k úbytku a v PNETS, PNZS, PNS-VT, PNFS k miernemu rastu. Percentuálne najvyšší rast zaznamenal PNETS s 1,42%. Z pohľadu jednotlivých ekonomík vedie Maďarsko s 3,42 % podielom na zamestnanosti PNS-VT v roku 2006. Postupne tento podiel v Maďarsku klesal, ale stále bol v krajinách V4 najvyšší.

Tab. 9 Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Poľsku v %

Poľsko	PNFS	PNS-VT	PNTS	IPNS	PNETS	PNEIS	Služby
2004	2,00	2,14	5,14	15,04	20,63	8,29	53,24
2005	2,09	2,27	5,20	14,93	20,48	8,35	53,31
2006	2,24	2,38	5,01	15,03	20,69	8,52	53,87
2007	2,38	2,57	5,38	14,49	21,42	8,08	54,31

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

V Poľsku došlo tiež v PNEIS a IPNS k úbytku. Poľsko zaznamenalo čiastočný nárast vo všetkých skupinách okrem PNS-VT v rokoch 2004 - 2007, keďže údaje za rok 2008 neboli zverejnené v zdrojových podkladoch. Pri skupinách so zvyšujúcou sa percentuálnou hodnotou sa nad pol percenta dostal len PNETS (0,79%).

Tab. 10 Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Slovenskej republike v %

Slovensko	PNFS	PNS-VT	PNTS	IPNS	PNETS	PNEIS	Služby
2004	2,12	2,30	4,78	15,85	20,74	10,00	55,79
2005	2,17	2,67	4,72	15,87	21,29	9,79	56,50
2006	2,25	2,56	4,71	15,36	22,28	9,67	56,82
2007	2,02	2,89	4,95	14,87	22,39	9,28	56,41
2008	2,27	2,77	5,44	14,24	22,28	9,49	56,49

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

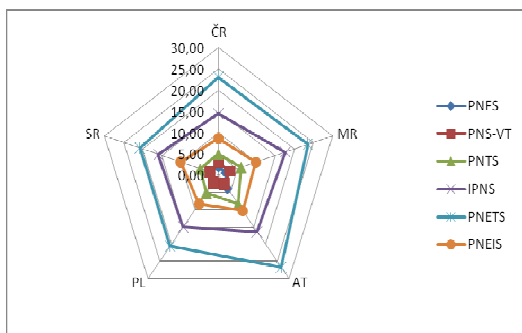
Na Slovensku došlo k nárastu v PNFS, PNS-VT, PNTS a PNETS. Najväčší nárast 1,54% dosiahla skupina PNETS. Ostatné skupiny si zachovali klesajúcu tendenciu PNEIS a IPNS.

Tab. 11 Zamestnanosť v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v Rakúsku v %

Rakúsko	PNFS	PNS-VT	PNTS	IPNS	PNETS	PNEIS	Služby
2004	3,81	2,61	8,42	16,45	26,76	10,38	68,44
2005	3,76	3,04	7,61	16,69	26,32	9,57	66,98
2006	3,39	2,75	7,96	16,34	26,14	9,79	66,37
2007	3,36	2,59	8,20	15,84	26,77	10,32	67,09
2008	3,49	2,92	8,49	16,59	26,73	10,29	68,52

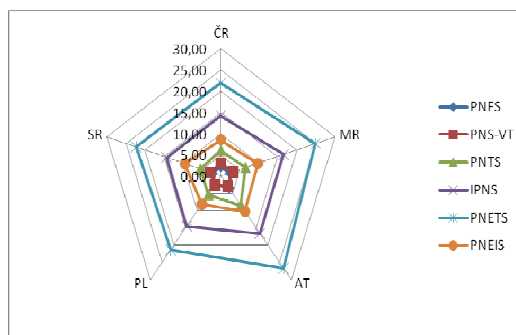
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

V Rakúsku nastal mierne odlišný vývoj, keďže došlo k poklesu skupiny PNFS, PNETS a PNEIS. Aj keď len minimálnemu, lebo najväčšia hodnota bola v skupine PNFS 0,32% . Najväčší nárast vznikol v skupine PNS-VT 0,31%.

Obr. 3 Zamestnanosť krajín V4 a Rakúska v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v roku 2004 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Obr. 4 Zamestnanosť krajín V4 a Rakúska v sektore služieb podľa poznatkovej náročnosti v roku 2008 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Postupná analýza jednotlivých segmentov sektora služieb umožňuje identifikovať nasledovné základné trendy vo vývoji sektora služieb:

- Z pohľadu jednotlivých ekonomík vedie Maďarsko s 3,28 % podielom na zamestnanosti PNS-VT v roku 2008. Slovensko síce nedosahuje výrazné hodnoty, no vykazuje rast o 0,47%. Česká republika v poslednom sledovanom roku 2008 dokonca vykazuje druhú najvyššiu hodnotu nižšiu len o 0,22%.
- V poznatkovo náročných trhových službách podiel zamestnanosti stúpал vo všetkých krajinách V4, najvyššie v Maďarsku v roku 2008 na 6,45%. Aj keď je hodnota spomínanej skupiny najvyššia, ešte stále zaostáva o viac ako 2% za porovnávaným Rakúskom.
- Pri poznatkovo náročných finančných službách sa prejavil mierny nárast vo všetkých krajinách V4 a najvyššiu hodnotu dosiahlo Maďarsko s 2,44% . I keď v Rakúsku došlo k miernemu poklesu o 0,32%, jeho podiel pri poznatkovo náročných finančných službách je vyšší.
- Posledná oblasť poznatkovo náročných služieb sú tzv. iné služby, ktoré zahŕňajú školstvo, zdravotníctvo a sociálnu pomoc. Najvyšší podiel zamestnanosti bol v Maďarsku v roku 2004, ale stále klesal na úroveň 16,55%. V ostatných sledovaných krajinách mal rovnako mierne klesajúcu tendenciu. Napriek každoročnému poklesu hodnoty si Maďarsko medzi

---

štátmi V4 udržalo prvenstvo a Rakúsko ho prevýšilo zanedbateľným rozdielom (0,04%).

Evidentne nižší je predovšetkým podiel zamestnanosti v poznatkovo vysoko náročných trhových službách. Keďže chýba impulz na intenzívnejší rozvoj poznatkovo náročných služieb prejavujúci sa nižšou inovačnou aktivitou podnikov SR, nízkymi výdavkami na výskum a vývoj a malou podporou výskumných a inovačných aktivít zo strany štátu, je podiel zvyšovania zamestnanosti v poznatkovo vysoko náročných službách o to pomalší.

Ďalším dôvodom je fakt, že firmy z vyspelých ekonomík presúvali do krajín s nižšou mzdovou úrovňou hlavne fázy produkcie náročné na ľudskú prácu. Veľká časť poznatkovo náročných služieb, ktoré súvisia s produkciou, zostáva pritom v materskej krajine.

Podobné vysvetlenie môžeme použiť pri všetkých krajinách V4, lebo v týchto problémoch sú si veľmi podobné.

Z analýz údajov tejto časti zaoberajúcej sa sektorovou zamestnanosťou v spracovateľskom priemysle a službách sme dospeli k záveru, že štrukturálne zmeny v národnom hospodárstve poznačené zavádzaním nových technológií sa najvýraznejšie prejavili práve v Rakúsku, ktoré nám slúžilo na porovnanie krajín V4 s krajinami vyspelých ekonomík.

Jednoznačne z údajov vyplýva nevyhnutnosť zmien sektorovej štruktúry, ktorá nevyhnutne vplýva na celkovú zamestnanosť toho ktorého štátu. Ako sme zistili, tieto zmeny idú ruka v ruke so zavádzaním technologicky a poznatkovo náročných odvetví.

Prechod k znalostne orientovanej ekonomike schopnej trvalo udržateľného ekonomického rastu s väčším prírastkom lepších pracovných príležitostí je bytostne spojený s ekonomickým rozmachom národného hospodárstva každej krajiny. Najväčší nárast zamestnanosti pomocou využitia technologicky a poznatkovo náročných odvetví sa prejavil najviditeľnejšie v sektore služieb.

Na základe našich zistení sme došli k záveru, že v spracovateľskom priemysle platí priama úmera medzi zvyšovaním či znižovaním podielu vysokých technológií odvetví a sektovou zamestnanosťou. Čím je podiel zamestnanosti vo vysokých technológiách vyšší, tým aj sektorová zamestnanosť stúpa a naopak. V Rakúsku ako v rozvinutej

---

krajine priama úmery stúpania či klesania podielu vysokých technológií a sektorovej zamestnanosti je evidentná. Hodnota podielu vysokých technológií na zamestnanosti za sledované päťročné obdobie klesla z 1,32% na 1,12% a rovnako klesla zamestnanosť v spracovateľskom priemysle z 18,45% na 17,03%. Rovnaký vývoj zaznamenávajú aj krajiny V4. Podobne negatívny vývoj hodnôt zaznamenáva aj Maďarsko, kde došlo behom spomínaných piatich rokov taktiež k poklesu podielu vysokých technológií z 2,60% na 2,47% a zamestnanosti spracovateľského priemyslu z 22,99% na 22,48%. Pozitívny vývoj sme zaznamenali v Českej republike, kde hodnota vysokých technológií vzrástla z 1,30% na 1,76% a zamestnanosť v spracovateľskom priemysle z 27,25% na 28,66%. Obdobný vývoj prebiehal aj v Poľsku, kde vysoké technológie stúpili z 0,51% na 0,68% a zamestnanosť v spracovateľskom priemysle z 20,32% na 20,71%. V Poľsku sú spracované údaje len za roky 2004 - 2008. Jedine Slovensko sa vymyká spomenutému trendu priamej úmery podielu vysokých technológií a zamestnanosti v spracovateľskom priemysle. Tá klesla z 26,87% na 26,62% kým vysoké technológie stúpili z 1,58% na 1,72%. Slovensko je teda dôkazom, že tu existujú aj výnimky.

V sektore služieb platí trend priamej úmery medzi podielom zamestnanosti v poznatkovo náročných službách a podielom sektorovej zamestnanosti v terciárnom sektore na 100%. Analýzou spracovávaných zdrojov sme zistili, že v sektore služieb akákoľvek výnimka absentuje. V Rakúsku podiel poznatkovo náročných služieb rastie z 2,61% na 2,92% a rovnako aj podiel zamestnanosti v sektore služieb rastie zo 68,44% na 68,52%. V Českej republike podiel poznatkovo náročných služieb klesol z 3,08% na 3,06% a podiel zamestnanosti v sektore služieb klesol z 56,23% na 56,11%. V Maďarskej republike podiel poznatkovo náročných služieb vzrástol z 2,97% na 3,28% a podiel zamestnanosti v sektore služieb sa tiež zvýšil zo 61,79% na 63,39%. V Poľsku sa podiel poznatkovo náročných služieb zvýšil z 2,14% na 2,57% a zamestnanosť v terciárnom sektore sa zvýšila z 53,24% na 54,31%. Nárast v Slovenskej republike v poznatkovo náročných službách bol nárast z 2,30% na 2,77% a pri podiele zamestnanosti vzrástol z 55,79% na 56,49%.

4.3 Hrubá pridaná hodnota

Keďže sme zistili, že národné hospodárstva jednotlivých porovnávaných krajín sa snažia o súvislý a dlhodobý ekonomický rast, ktorý je nevyhnutnou podmienkou

zvyšovania hospodárskej úrovne krajiny, považovali sme za potrebné všimnúť si jeden z faktorov, ktorý sa spolu s podielom sektorovej zamestnanosti všeobecne považuje za klasický štatistický ukazovateľ.

Cieľom tejto podkapitoly je analýza úrovne hrubej pridanej hodnoty v návaznosti na sektorovú zamestnanosť, ktorej sa venujeme v ďalšej podkapitole.

Údaje o hrubej pridanej hodnote sme uvádzali v nasledovných kategóriách odvetví:

- **poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo, rybolov a chov rýb A + B,**
- **tŕžba nerastných surovín, priemyselná výroba, výroba a rozvod elektriny, plynu a vody C + D + E,**
- **stavebníctvo F,**
- **veľkoobchod a maloobchod, oprava vozidiel, hotely a reštaurácie, doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie G + H + I,**
- **finančné sprostredkovanie, nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti J + K,**
- **školsťvo, zdravotníctvo a sociálna pomoc, verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie, ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby, činnosti domácností L + M + N + O + P.**

Tab. 12 Hrubá pridaná hodnota v %

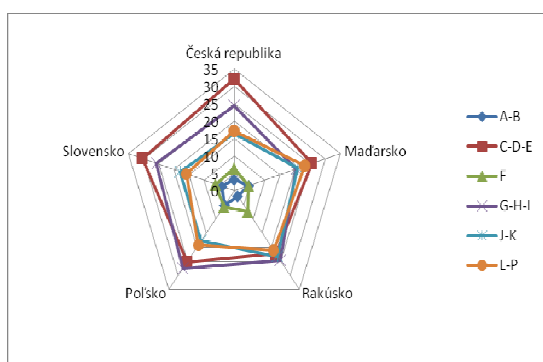
NACE	Krajina/roky	2004	2005	2006	2007	2008
Primárny sektor						
A-B	Česká republika	3,30	3,03	2,60	2,46	2,54
	Maďarsko	4,82	4,20	4,01	3,97	4,31
	Rakúsko	1,87	1,62	1,66	1,77	1,67
	Poľsko	5,10	4,53	4,29	4,33	3,74
	Slovensko	4,08	3,65	3,58	3,52	3,10
Sekundárny sektor						
C-D-E	Česká republika	32,08	31,59	31,91	32,02	31,00
	Maďarsko	25,63	25,38	25,52	25,19	24,51
	Rakúsko	22,22	22,38	22,80	23,12	23,25

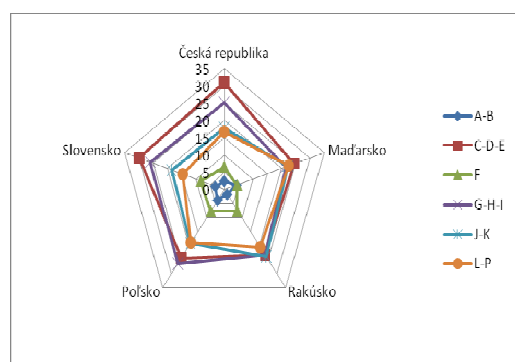
	Poľsko	25,23	24,68	24,69	24,50	24,40
	Slovensko	30,36	29,75	31,33	30,92	29,75
F	Česká republika	6,50	6,28	6,30	6,42	6,60
	Maďarsko	4,80	4,82	4,72	4,62	4,62
	Rakúsko	7,22	7,10	6,91	7,31	7,48
	Poľsko	5,53	6,03	6,42	7,14	7,62
	Slovensko	6,21	6,75	7,67	7,83	8,26
Sekundárny	Česká republika	38,58	37,87	38,21	38,44	37,6
sektor	Maďarsko	30,43	30,2	30,24	29,81	29,13
	Rakúsko	29,44	29,48	29,71	30,43	30,73
	Poľsko	30,76	30,71	31,11	31,64	32,02
	Slovensko	36,57	36,5	39	38,75	38,01
Terciárny sektor						
G-H-I	Česká republika	24,41	24,79	25,59	24,90	25,25
	Maďarsko	20,40	19,99	20,30	21,40	21,61
	Rakúsko	24,53	23,87	23,56	23,16	23,27
	Poľsko	27,43	27,42	27,42	26,50	26,30
	Slovensko	25,63	25,79	23,95	24,79	25,89
J-K	Česká republika	16,52	16,76	16,36	17,48	17,87
	Maďarsko	21,06	22,06	22,56	22,47	22,32
	Rakúsko	23,12	23,99	24,27	24,27	23,84
	Poľsko	17,58	18,10	18,32	19,02	19,11
	Slovensko	17,88	17,74	17,61	17,06	18,47
L-P	Česká republika	17,19	17,55	17,25	16,71	16,74
	Maďarsko	23,28	23,54	22,89	22,34	22,63
	Rakúsko	21,04	21,04	20,80	20,37	20,49
	Poľsko	19,13	19,24	18,87	18,51	18,83
	Slovensko	15,84	16,32	15,86	15,88	14,52

Terciárny	Česká republika	58,12	59,1	59,2	59,09	59,86
sektor	Maďarsko	64,74	65,59	65,75	66,21	66,56
	Rakúsko	68,69	68,9	68,63	67,8	67,6
	Poľsko	64,14	64,76	64,61	64,03	64,24
	Slovensko	59,35	59,85	57,42	57,73	58,88

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Obr. 5 Hrubá pridaná hodnota v % v roku 2004

Obr. 6 Hrubá pridaná hodnota v % v roku 2008

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Eurostatu

Podiel poľnohospodárstva na pridanej hodnote v krajinách V4 počas sledovaných rokov 2004 - 2008 stále klesal. Najvyšší podiel hrubej pridanej hodnoty v primárnom sektore malo do roku 2007 Poľsko, až v roku 2008 tento podiel natoľko klesol, že najvyšší podiel prešiel na Maďarsko. V stavebníctve z krajín V4 malo najvyšší podiel Slovensko. V terciárnom sektore malo najvyšší podiel pridanej hodnoty Maďarsko.

Z údajov Eurostatu je zrejmé, že v Rakúsku ako v krajine slúžiacej na porovnanie úrovne krajín V4 s vyspelými krajinami EÚ dosahuje v hodnotenom primárnom sektore síce najnižšie hodnoty, no za to s najmenším hodnotovým rozdielom v kontexte rokov 2004 - 2008.

Spomenutý zdroj uvádza, že v sekundárnom sektore okrem stavebníctva (ťažba nerastných surovín, priemyselná výroba, výroba a rozvod elektriny, plynu a vody)

---

dosahuje najvyššie percento pridanej hodnoty Česká republika, ktorá v roku 2008 dosiahla hodnotu až 31%. Najlepšie výsledky čo do nárastu zaznamenalo práve Rakúsko. Aktuálne hodnoty z roku 2008 sú síce na úrovni 23,25%, čo je o 7,71% menej ako v Českej republike, no ako jediná krajina z porovnávaných dosahuje v horizonte rokov 2004 až 2008 nárast (o 1,03%). Rozdiel v stave podielu sekundárneho sektora bez stavebníctva na pridanej hodnote je zrejmy z komparácie s druhou krajinou, ktorou je Slovensko. V rámci Slovenska došlo k najmenšiemu poklesu pridanej hodnoty (o 0,61%), kým ostatné krajiny V4 dosahovali ešte výraznejší pokles.

V rámci sekundárneho sektora v stavebníctve sú výsledky uvádzané osobitne, preto sme v práci venovali osobitné miesto hodnoteniu danej problematiky. V Maďarsku ako jedinej krajine, ktorej sa dotýka spracovávaná analýza, dochádza k dlhodobému percentuálnemu úbytku. Rakúsko v období rokov 2004 až 2008 stagnovalo, no nárast hodnoty stavebníctva roku 2004 a 2008 je v plusových hodnotách (nárast o 0,26%). Podobný priebeh vývoja zaznamenala aj Česká republika s tým rozdielom, že nárast v pomere hodnotených rokov dosiahol iba 0,1%. Jedine v krajinách Poľsko a Slovenská republika dochádza k výraznejšiemu nárastu pridanej hodnoty stavebníctva v sekundárnom sektore o vyše 2% v porovnaní roku 2004 až 2008.

V údajoch Eurostatu je terciárny sektor členený do troch skupín. V odvetví veľkoobchodu a maloobchodu, opravy vozidiel, hotelov a reštaurácií, dopravy, skladovania, pôšt a telekomunikácií dosahuje najväčší nárast Česká republika a Maďarsko a mierny aj Slovensko. Pokles sa prejavuje v Rakúsku a Poľsku (o vyše 1%).

V oblasti finančného sprostredkovania, nehnuteľností, prenájmu a obchodných činností si progresívnu tendenciu spolu s Rakúskom zachováva iba Maďarsko, ktoré ho v spomenutom smere dokonca prekonáva (vzrast v Rakúsku činí 0,72 % a v Maďarsku 1,26%).

Do posledného odvetvia terciárneho sektora v delení štatistík Eurostatu patrí školstvo, zdravotníctvo a sociálna pomoc, verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie, ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby a činnosti domácnosti. V každej z hodnotených krajín došlo k regresii. Česká republika a Poľsko zaznamenalo pokles do 0,5% a Maďarsko a Rakúsko do 1%. Jedine Slovenská republika zaznamenala pokles hodnotenej problematiky o viac ako 1%, konkrétne 1,32%.

Napriek tomu, že ekonomika nielen spomenutých krajín, ale aj ostatných vyspelých krajín sa primárne sústreďuje na rozvoj terciárneho sektora, je vo všeobecnosti zrejmé, že v rokoch 2004-2008 došlo k všeobecnému poklesu. Najmarkantnejší pokles dosiahli krajiny práve v počiatočnom roku nastupujúcej hospodárskej krízy.

4.4 Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008

Pri sledovaní podielu zamestnanosti podľa sektorov v rokoch 2004 - 2008 v štátoch V4, teda Slovensko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko a Rakúsko sme údaje zisťovali z Eurostatu, ILO a inej dostupnej literatúry.

Príslušnosť odvetví do sektorov je nasledovná:

Údaje o zamestnanosti podľa odvetví ekonomickej činnosti (OKEČ) v štátoch Európskej únie sú čerpané z databázy ILO.

Poľnohospodárstvo A + B

Priemysel C + D + E + F

Služby G + H + I + J + K + L + M + N + O + P

Sektor nedefinovaný adekvátne Q + X

Zdroj: ILO

Kategórie ekonomickej činnosti sú:

- poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo (A),
- rybolov a chov rýb (B),
- ťažba nerastných surovín (C),
- priemyselná výroba (D),
- výroba a rozvod elektriny, plynu a vody (E),
- stavebníctvo (F),
- veľkoobchod a maloobchod, oprava vozidiel (G),
- hotely a reštaurácie (H),
- doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie (I),

- finančné sprostredkovanie (J),
- nehnuteľnosti, prenájom a obchodné činnosti (K),
- školstvo (M),
- zdravotníctvo a sociálna pomoc (N),
- verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie (L),
- ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby (O),
- činnosti domácností (P),
- exteritoriálne organizácie (Q),
- inak neklasifikované ekonomické aktivity (X).

Tab. 13 Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 – 2008
na Slovensku v %

Slovensko	A-B	%	C-F	%	G-P	%	Q-X	%	Spolu v tis.	%
2004	109,8	5,06	846,6	39,00	1209,6	55,73	4,5	0,21	2170,5	100
2005	105,1	4,74	859	38,75	1248,4	56,32	4	0,18	2216,5	100
2006	100,8	4,38	892,6	38,78	1306,2	56,75	2,1	0,09	2301,7	100
2007	99,3	4,21	928	39,37	1328,8	56,37	1,3	0,06	2357,4	100
2008	98	4,03	960,6	39,47	1374,4	56,47	1	0,04	2434	100

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

Ako vo väčšine rozvinutých krajín aj na Slovensku prevláda terciárny sektor nad primárnym a sekundárnym. Podiel primárneho sektora v horizonte 5 rokov klesal na 4,03 %. Hodnota sekundárneho sektora počas 5 rokov stúpila o 0,47% a v terciárnom sektore to bolo 0,74 %. V priebehu roku 2008 si zamestnanosť v SR, ako jediná spomedzi okolitých krajín, v takmer všetkých sektoroch udržala rastúcu tendenciu (s výnimkou pôdohospodárstva).

V priemere za rok 2008 na slovenskom trhu práce pretrvávala tendencia rastu zamestnanosti.

Avšak v dôsledku svetovej finančnej a hospodárskej krízy dochádzalo k postupnému zhoršovaniu situácie na trhu práce tak v SR, ako aj v okolitých krajinách.

Tab. 14 Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Maďarsku v %

Maďarsko	A-B	%	C-F	%	G-P	%	Q-X	%	Spolu v tis.	%
2004	204,9	5,25	1280,5	32,83	2414,3	61,90	0,7	0,02	3900,4	100
2005	194	4,97	1264	32,40	2442,2	62,60	1,3	0,03	3901,5	100
2006	190,8	4,85	1269,4	32,30	2469,3	62,83	0,6	0,02	3930,1	100
2007	182,9	4,66	1281,3	32,63	2460,8	62,68	1,2	0,03	3926,2	100
2008	174,1	4,49	1246,7	32,14	2458,1	63,36	0,5	0,01	3879,4	100

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

V Maďarsku je terciárny sektor už od roku 2004 viac zastúpený ako v ostatných hodnotených krajinách a do roku 2008 stúpал v značenej miere. Avšak oproti Rakúsku je hodnota terciárneho sektora rádovo o vyše 12% nižšia.

V sektoroch zaznamenávajúcich pokles dosiahol primárny sektor väčší rozdiel v rokoch 2004 - 2008 (0,76%).

Tab. 15 Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Poľsku v %

Poľsko	A-B	%	C-F	%	G-P	%	Q-X	%	Spolu v tis.	%
2004	2484	18,00	3978	28,83	7335	53,16	0	0,00	13797	100
2005	2452	17,37	4127	29,24	7531	53,35	5	0,04	14115	100
2006	2304	15,79	4373	29,97	7912	54,23	0	0,00	14589	100
2007	2247	14,75	4682	30,73	8307	54,52	0	0,00	15236	100
2008	0		0		0		0		0	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

Štatistické údaje z Poľska za rok 2008 neboli zverejnené, takže sme ich v práci neuviedli. Počas rokov 2004 - 2007 je primárny sektor zastúpený najviac z posudzovaných krajín. Dokonca v tomto smere prevyšuje aj zastúpenie Rakúskeho primárneho sektora. Napriek percentuálnemu prvenstvu v porovnávaných krajinách V4

---

a Rakúska došlo v primárnom sektore v rozmedzí spomínaných 3 rokov k poklesu o 3,25%.

Podobne ako v Čechách a na Slovensku zamestnanosť v sekundárnom sektore sa zvyšovala a dosiahla najvyššiu hodnotu rastu o 1,9 %.

Terciárny sektor je percentuálne zastúpený v najvyššej miere, tak ako v ostatných sledovaných krajinách.

Tab. 16 Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Českej republike v %

ČR	A-B	%	C-F	%	G-P	%	Q-X	%	Spolu v tis.	%
2004	202	4,29	1845	39,19	2659	56,48	2	0,04	4708	100
2005	189	3,97	1881	39,47	2693	56,50	3	0,06	4766	100
2006	182	3,77	1930	39,97	2715	56,22	2	0,04	4829	100
2007	176	3,58	1980	40,23	2764	56,16	2	0,04	4922	100
2008	166	3,32	2029	40,55	2809	56,14	0	0,00	5004	100

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

Rovnako ako v ostatných krajinách terciárny sektor je zastúpený najviac. Zaznamenal len minimálny pokles (0,34%).

Zamestnanosť v priemyselnej výrobe sa v období rokov 2004 - 2008 zvyšovala, no v poslednom štvrtroku roku 2008 sa prejavili negatívne následky nastupujúcej krízy a percentuálna hodnota začala rapídne klesať. Napriek poklesu zamestnanosti v ČR i v Maďarsku sekundárny sektor celoročne nepatrne vzrástol. V Českej republike je sekundárny sektor zastúpený v najvýraznejšej miere oproti ostatným krajinám V4 i Rakúska.

Tab. 17 Podiel zamestnanosti v jednotlivých sektoroch v rokoch 2004 - 2008 v Rakúsku v %

Rakúsko	A-B	%	C-F	%	G-P	%	Q-X	%	Spolu v tis.	%
2004	188,56	5,04	1036,32	27,68	2511,5	67,07	8,13	0,22	3744,51	100
2005	210,4	5,50	1053,3	27,55	2551,6	66,73	8,2	0,21	3823,5	100
2006	216,9	5,52	1106,3	28,16	2598,9	66,16	6,1	0,16	3928,2	100
2007	231,3	5,74	1098,5	27,27	2691,8	66,83	6,3	0,16	4027,9	100
2008	228,2	5,58	1063	25,99	2791,7	68,26	7,2	0,18	4090,1	100

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

Rakúsko v porovnaní s krajinami V4 má vyššie zastúpenie primárneho sektora. Výnimkou je Poľsko, kde je primárny sektor zastúpený v najvyššej miere. Jedine v primárnom sektore Rakúska bol zaznamenaný mierny nárast zamestnanosti (0.54%), pričom v ostatných krajinách dochádzalo k väčšiemu či menšiemu poklesu.

Sekundárny sektor je oproti krajinám V4 zastúpený v menšej miere. Spolu s Maďarskom aj Rakúsko zaznamenalo v sekundárnom sektore prepád. Kým v Maďarsku to bolo len o 0,69%, v Rakúsku to bolo o 1% viac.

Podiel terciárneho sektora je naopak najvyšší, dosahuje 68,26% podielu v zamestnanosti. Aj keď nezaznamenalo najvyšší prírastok v porovnávaných krajinách, no na rozdiel od Českej republiky sa pohybovalo v plusových číslach.

Podiel menovaných sektorov na zamestnanosti je dôležitým ukazovateľom vývoja sektorovej štruktúry národného hospodárstva. V hospodársky vyspelých krajinách sa stáva trendom postupné znižovanie podielu primárneho a sekundárneho sektora.

Tomuto trendu sa najviac priblížilo Maďarsko, keďže zamestnanosť v primárnom aj sekundárnom sektore klesá, kým podobne ako v rozvinutých krajinách hodnota zamestnanosti v terciárnom sektore stúpa.

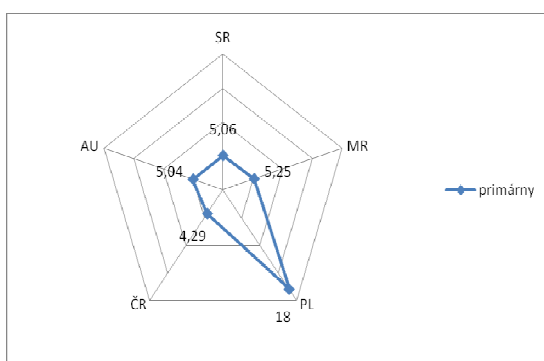
Ostatné krajiny V4 - Slovensko, Poľsko, Česká republika v rámci sektorovej štruktúry národného hospodárstva nenapĺňajú tendencie spomínaného trendu vyspelých krajín v rovnakej miere. V národnom hospodárstve Slovenska a Poľska dochádza síce k poklesu v primárnom sektore a nárastu v terciárnom sektore, avšak hodnoty v sekundárnom sektore stúpajú.

Najmenej sa spomínanému trendu diferenciácie sektorovej štruktúry hospodárstva približuje Česká republika, kde dochádza k opačným tendenciám nielen v sekundárnom, ale aj v terciárnom sektore.

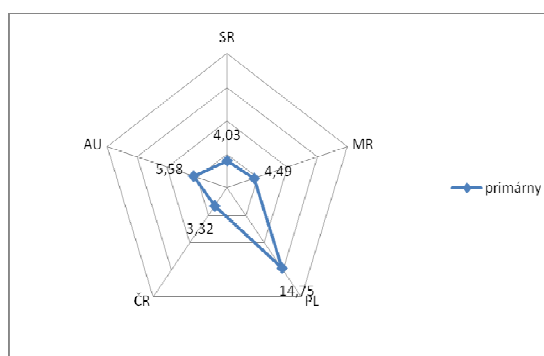
4.4.1 Zamestnanosť krajín V4 a Rakúska podľa sektorov v roku 2004 a 2008

Hodnoty uvedené v grafoch obsahujú údaje z rokov 2004 a 2008, len za Poľsko neboli v ILO zverejnené, preto sme použili dostupné údaje z roku 2007.

Obr. 7 Zamestnanosť v primárnom sektore vo V4 a Rakúsku v roku 2004 v %

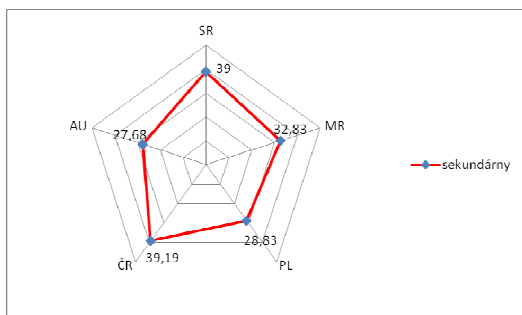
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

Obr. 8 Zamestnanosť v primárnom sektore vo V4 a Rakúsku v roku 2008 v %

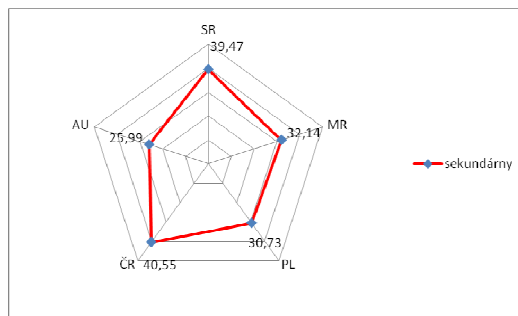
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

V porovnaní roku 2004 a 2008 došlo v zamestnanosti v primárnom sektore vo V4 k poklesu vo všetkých krajinách a paradoxne najviac v Poľsku o 3,25 %, no napriek tomu je zamestnanosť v primárnom sektore v Poľsku stále najvyššia. V Maďarsku klesala zamestnanosť z krajín V4 najmenej o 0,76%.

Obr. 9 Zamestnanosť v sekundárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2004 v %

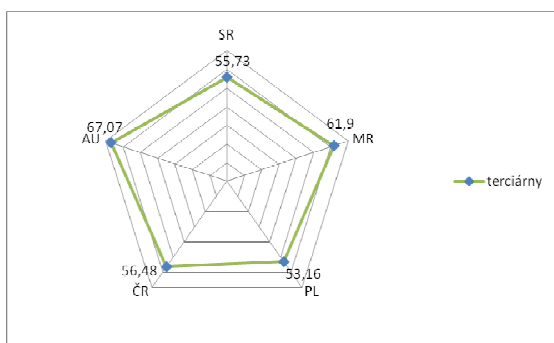
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

Obr. 10 Zamestnanosť v sekundárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2008 v %

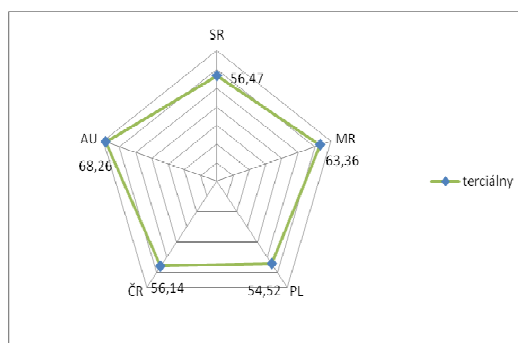
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

V sekundárnom sektore došlo k nárastu zamestnanosti iba na Slovensku (0,47%) a v Poľsku (0,9%). V Maďarsku, Českej republike a Rakúsku hodnota zamestnanosti mierne klesala, pričom v Rakúsku najviac (1,69%).

Obr. 11 Zamestnanosť v terciárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2004 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

Obr. 12 Zamestnanosť v terciárnom sektore v krajinách V4 a Rakúsku v roku 2008 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ILO

V terciárnom sektore sa z porovnávaných krajín dostala do mínusu iba Česká republika, i keď aj tu bol pokles minimálny (0,34%). V ostatných krajinách okrem Slovenska došlo k zvýšeniu zamestnanosti tretieho sektora o viac ako 1%, pričom prvenstvo si drží Maďarsko (1,46%).

Z dôvodu naplnenia čiastkového cieľa, ktorým je porovnanie hrubej pridanej hodnoty so sektorovou zamestnanosťou, sledujem trendy vo vývoji v roku 2004 a 2008.

Klesajúci trend podielu primárneho sektora v ekonomike krajín V4 je zrejmy aj v tvorbe pridanej hodnoty. Väčšinou dosahuje podiel primárneho sektora na pridanej hodnote nižšie čísla ako na zamestnanosti. Vo všetkých porovnávaných krajinách okrem Rakúska dochádza v primárnom sektore k poklesu ako v podieli hrubej pridanej hodnoty, tak aj v podieli sektorovej zamestnanosti. Hrubá pridaná hodnota v Rakúsku klesla z 1,88% na 1,67% a zamestnanosť stúpila z 5,05% na 5,58%.

Z dostupných zdrojov sme zistili, že štandardne platí trend priamej úmery poklesu či rastu pridanej hodnoty a sektorovej zamestnanosti aj v sekundárnom sektore. V štátoch V4 a Rakúsku sa táto tendencia v rokoch 2004 a 2008 potvrdila len čiastočne. K poklesu oboch ukazovateľov došlo iba v Maďarsku a k nárastu spomenutých ukazovateľov vykazuje len Poľsko a Slovensko. V Českej republike a Rakúsku tento trend neplatí.

Terciárny sektor sa spomenutému trendu vymiká ešte viac. K rastu oboch faktorov došlo len v Maďarsku a Poľsku. V Rakúsku a na Slovensku hrubá pridaná klesá a sektorová zamestnanosť stúpa. V Čechách je tendencia opačná.

Analýzou, komparáciou a abstrakciou sme dospeli k záverom, že všeobecná tendencia rastu či poklesu oboch štandardných ukazovateľov úrovne národného hospodárstva platí pre krajiny V4 a Rakúsko v roku 2004 a 2008 len na 60%. Napriek našim zisteniam o neštandardnom vývoji úrovne hrubej pridanej hodnoty a sektorovej zamestnanosti sa nám podarilo naplniť cieľ, ktorého obsahom bolo poukázať na všeobecný trend, že na pridanej hodnote je terciárny sektor zastúpený v najvyššej miere a naopak primárny sektor sa na pridanej hodnote podieľa v najnižšej miere. K rovnakému záveru sme dospeli aj pri skúmaní sektorovej zamestnanosti.

Záver

V bakalárskej práci sme si stanovili hlavný cieľ a niekoľko čiastkových cieľov, ktoré poukázali na vývojové tendencie smerovania zmien v sektoroch národného hospodárstva porovnávaných krajín V4 a Rakúska. V čiastkových cieľoch sme chceli poukázať na prepojenosť podielu zamestnanosti v jednotlivých sektoroch na hrubú pridanú hodnotu a determináciu sektorovej zamestnanosti v spojitosti s používaním technologicky a poznatkovo náročných odvetví v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva.

Prvým čiastkovým cieľom práce bolo zhodnotenie zamestnanosti v kategóriách technologických a poznatkovo náročných odvetví.

Z analýzy údajov zaoberajúcej sa sektorovou zamestnanosťou v spracovateľskom priemysle a službách sme dospeli k záveru, že štrukturálne zmeny v národnom hospodárstve poznačené zavádzaním nových technológií sa najvýraznejšie prejavili práve v Rakúsku, ktoré nám slúžilo na porovnanie krajín V4 s krajinami vyspelých ekonomík.

Na základe našich zistení sme dospeli k záveru, že v spracovateľskom priemysle platí priama úmera medzi zvyšovaním či znižovaním podielu vysokých technológií odvetví a sektorovou zamestnanosťou. Čím je podiel zamestnanosti vo vysokých technológiách vyšší, tým aj sektorová zamestnanosť v sektore spracovateľského priemyslu stúpa a naopak. V Rakúsku ako v rozvinutej krajine je priama úmera stúpania či klesania podielu vysokých technológií a sektorovej zamestnanosti v sektore spracovateľského priemyslu evidentná. Rovnaký vývoj zaznamenávajú aj krajiny V4. Jedine Slovensko sa vymyká zo spomenutého trendu priamej úmery podielu vysokých technológií a zamestnanosti v spracovateľskom priemysle. Slovensko je teda dôkazom toho, že, prirodzene, existujú aj výnimky.

Najväčší nárast zamestnanosti pomocou využitia technologicky a poznatkovo náročných odvetví sa prejavil najviditeľnejšie v sektore služieb.

Čím viac preferuje krajina rozvoj poznatkovo náročných služieb, tým menej je závislá od produkcie primárneho a sekundárneho sektora, ktorého nosná časť sa podľa zistených informácií vždy presúva do krajín s menším stupňom zastúpenia alebo rozvoja poznatkovo náročných služieb. Spomínaný fakt priamo súvisí s percentuálnym diferencovaním sektorovej zamestnanosti v národnom hospodárstve tej - ktorej krajiny.

Všeobecne je podiel zamestnanosti v poznatkovo vysoko náročných trhových službách nižší. Keďže v podmienkach SR chýba impulz na intenzívnejší rozvoj poznatkovo náročných služieb, pretože výdavky na výskum a vývoj sú nízke a podpora výskumných a inovačných aktivít zo strany štátu je malá, zvyšovanie zamestnanosti v poznatkovo vysoko náročných službách je pomalšie. Tento fakt sa prejavuje nízkou inovačnou aktivitou podnikov SR.

Ďalším dôvodom nízkeho podielu vysoko náročných trhových služieb je fakt, že firmy z vyspelých ekonomík presúvali do krajín s nižšou mzdovou úrovňou hlavne fázy produkcie náročné na ľudskú prácu. Veľká časť poznatkovo náročných služieb, ktoré súvisia s produkciou, zostáva pritom v materskej krajine.

Podobné vysvetlenie môžeme použiť pri všetkých krajinách V4, lebo v týchto problémoch sú si veľmi podobné.

V sektore služieb platí trend priamej úmery medzi podielom zamestnanosti v poznatkovo náročných službách a podielom sektorovej zamestnanosti v terciárnom sektore na 100%.

Ďalším čiastkovým cieľom bolo zhodnotiť hrubú pridanú hodnotu. Podiel poľnohospodárstva na pridanej hodnote v krajinách V4 počas sledovaných rokov 2004 až 2008 stále klesal. Najvyšší podiel hrubej pridanej hodnoty v primárnom sektore malo do roku 2007 Poľsko, až v roku 2008 tento podiel natoľko klesol, že krajinou s najvyšším podiel sa stalo Maďarsko. Najvyšší podiel hrubej pridanej hodnoty v stavebníctve malo z krajín V4 Slovensko. V terciárnom sektore malo najvyšší podiel pridanej hodnoty Maďarsko. Z údajov Eurostatu je zrejmé, že v Rakúsku ako v krajine slúžiacej na porovnanie úrovne krajín V4 s vyspelými krajinami EÚ dosahuje v hodnotenom primárnom sektore síce najnižšie hodnoty, no zato s najmenším hodnotovým rozdielom v kontexte rokov 2004 - 2008.

V sekundárnom sektore okrem stavebníctva dosahuje najvyššie percento pridanej hodnoty Česká republika, ktorá v roku 2008 dosiahla hodnotu až 31%. Najlepšie výsledky čo do nárastu zaznamenalo práve Rakúsko.

V Maďarsku v rámci sekundárneho sektora v stavebníctve dochádza k dlhodobému percentuálnemu úbytku. Rakúsko v období rokov 2004 až 2008 stagnovalo, no nárast hodnoty stavebníctva v roku 2004 a 2008 je v plusových hodnotách (nárast o 0,26%). Podobný priebeh vývoja zaznamenala aj Česká republika s tým rozdielom, že nárast v rozmedzí hodnotených rokov dosiahol iba 0,1%. Jedine v Slovenskej republike a

---

Poľsku dochádza k výraznejšiemu nárastu pridanej hodnoty stavebníctva v sekundárnom sektore o vyše 2% v porovnaní roku 2004 až 2008.

V údajoch Eurostatu je terciárny sektor členený do troch skupín. V odvetví veľkoobchodu a maloobchodu, opravy vozidiel, hotelov a reštaurácií, dopravy, skladovania, pôšt a telekomunikácií dosahuje najväčší nárast Česká republika a Maďarsko a mierny aj Slovensko. Pokles sme zistili v Rakúsku a Poľsku (o vyše 1%).

V oblasti finančného sprostredkovania, nehnuteľností, prenájmu a obchodných činností si progresívnu tendenciu spolu s Rakúskom zachováva iba Maďarsko.

Do posledného odvetvia terciárneho sektora v delení štatistík Eurostatu patrí školstvo, zdravotníctvo a sociálna pomoc, verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie, ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby a činnosti domácnosti. V každej z hodnotených krajín došlo k regresii.

Čiastkovým cieľom práce bola analýza a komparácia sektorovej zamestnanosti a hrubej pridanej hodnoty v štátoch V4 a v Rakúsku v roku 2004 a 2008.

Analýzou, komparáciou a abstrakciou sme dospeli k záverom, že všeobecná tendencia rastu či poklesu obidvoch štandardných ukazovateľov úrovne národného hospodárstva a to sektorovej zamestnanosti a hrubej pridanej hodnoty platí pre krajiny V4 a Rakúsko v porovnaní rokov 2004 a 2008 len na 60%. Napriek našim zisteniam o neštandardnom vývoji úrovne hrubej pridanej hodnoty a sektorovej zamestnanosti sa nám podarilo naplniť cieľ, ktorého obsahom bolo poukázať na všeobecný trend, že na pridanej hodnote je terciárny sektor zastúpený v najvyššej miere a naopak primárny sektor sa na pridanej hodnote podieľa v najnižšej miere.

Podrobnou analýzou v jednotlivých sektoroch sme dospeli k záveru, že v priebehu sledovaného obdobia rokov 2004 až 2008 sa vo všetkých analyzovaných ekonomikách presadzovala tendencia oslabovania pozície primárneho sektora a sčasti aj sekundárneho sektora v ekonomikách jednotlivých porovnávaných štátov.

Pri vzájomnej komparácii štátov V4 a Rakúska sme dospeli k zisteniu, že aj sekundárny sektor je ovplyvnený nastupujúcou tendenciou hospodárskeho vývoja rozvinutých krajín. I v tomto sektore dochádza vo všeobecnosti k poklesu zastúpenia v celkovej zamestnanosti národného hospodárstva porovnávaných štátov. Napriek malým rozdielom vývoj zamestnanosti v sekundárnom sektore zodpovedá tendenciám stanoveným v hospodárskej politike vyspelých štátov do budúcnosti.

Z porovnania troch nosných sektorov národného hospodárstva sme dospeli k záveru, že terciárny sektor, sektor služieb, získava dlhodobu dominantné postavenie v rámci sektorovej štruktúry národného hospodárstva. Jeho dominancia sa prejavila hlavne koncom roka 2008, kedy došlo k vypuknutiu globálnej hospodárskej krízy. Napriek poklesu výkonnosti primárneho a sekundárneho sektora si terciárny sektor v rámci možností zachoval svoju pozíciu. Svojím zameraním na obchod, dopravu a spoje s prihliadnutím na relatívne najnižšiu finančnú náročnosť a rýchle tempo vedecko-technického pokroku v súčinnosti s vysokým rastom produktivity si zvýraznil svoje dominantné postavenie v sektorovej štruktúre národného hospodárstva, hlavne v období pretrvávajúcej krízy, t.j. od polovice roka 2008.

Hlavným cieľom práce bolo hodnotenie vývoja sektorovej zamestnanosti v štruktúre národného hospodárstva. V čiastkových cieľoch sme chceli poukázať na prepojenosť podielu zamestnanosti v jednotlivých sektoroch na hrubú pridanú hodnotu a determináciu sektorovej zamestnanosti v spojitosti s používaním technologicky a poznatkovo náročných odvetví v jednotlivých sektoroch národného hospodárstva.

Cieľ bol naplnený v zistení, že zmeny v sektorovej štruktúre, podielu hrubej pridanej hodnoty a podiel využívania technologicky a poznatkovo náročných odvetví podliehajú zmenám. Tieto zmeny odzrkadľujú všeobecnú tendenciu zmien vo svetovej ekonomike ovplyvňujúcich sektorovú štruktúru národného hospodárstva vo vyspelých krajinách. Obsahom práce sme poukázali na nevyhnutnosť kopírovania spomenutej ekonomicko-hospodárskej stratégie v štátoch V4, ktoré majú snahu ekonomicky a hospodársky napredovať podľa vzoru vyspelých krajín.

Výsledky našej práce môžu a mali by slúžiť ako kľúč k pochopeniu zákonitostí vedúcich k ekonomicko-hospodárskej prosperite každej krajiny. Môžu slúžiť hlavne na porovnanie v kontexte vývoja krajín, tvorby politiky v smerovaní národného hospodárstva a v neposlednom rade aj k druhej špecifikácii činnosti jednotlivých podnikateľských subjektov či už v štátnom, alebo súkromnom sektore. Výsledky práce môžu byť teoretickým základom pre ďalšiu vedeckú prácu.

Zoznam použitej literatúry

1. GABRIELOVÁ, Herta. 2002. Sektorová a odvetvová štruktúra slovenskej ekonomiky. In *Ekonomický časopis*, roč. 50, 2002, č. 4, s. 640-662.
2. HEČKOVÁ, Jaroslava. 2008. *Súčasný stav slovenského priemyslu a perspektívy jeho ďalšieho rozvoja*. Prešov: Prešovská univerzita. 2008. 162 s. ISBN 978-80-8068-746-5
3. KOTÝNKOVÁ, M. 2006. *Trh práce na prelomu tisíciletí*. Praha: Oeconomica. 2006. ISBN 978-80-246-1383-3
4. KOTLEBOVÁ, Jana. 2009. Vplyv globálnej finančnej krízy na menové politiky krajín V4, In *Ekonom*, roč. 2, 2009, č.1 s 5-15. ISSN 1336-1732, 3/2009.
5. KOTLEBOVÁ, Jana. 2009. Globálna finančná kríza zasiahla aj krajiny V4. *Iura Edition*, roč. 2009, ISSN 1337-7574, č. 3, s. 161-166.
6. NOSÁLOVÁ, Oľga. 2006 . Štruktúra regiónov SR podľa metodiky SIA. In *Zborník z medzinárodnej konferencie „Národná a regionálna ekonomika“ VI* .Herľany: Ekonomická fakulta TU v Košiciach, 2006. 274 s. ISBN 80-8073-721-5
7. MELÍŠEK, František. 2005. *Štruktúrna politika a štruktúrne zmeny v ekonomike*. Bratislava: Ekonom, 2005. 204 s. ISBN 80-225-1982-0.
8. OKÁLI, Ivan. a kol. 2008. *Hospodársky vývoj Slovenska v roku 2007*. Bratislava: Ekonomický ústav SAV. 2008. 74 s. ISBN 978-80-7144-163-2.
9. SEDLÁK, Mikuláš. 1998. Tendencie vývoja sektorovej štruktúry ekonomík. *Ekonomický časopis*, roč. 46, 1998, č. 2, s. 293-306.
10. STEHLÍKOVÁ, Beáta. 2005. Zamestnanosť podľa odvetví ekonomickej činnosti v štátoch EÚ, In *Forum statisticum Slovacaum*, roč. 2, 2005, č.1, s. 72-77. ISSN 1336-7420.
11. STEHLÍKOVÁ, Beáta. 2006. Diverzita zamestnanosti v štátoch EÚ. In *Firma a konkurenční prostředí*. Roč. 2006. s. 198-207. ISSN 80-7302-118-8.
12. STEHLÍKOVÁ, Beáta. 2008. Priestorový aspekt zamestnanosti v technologicky náročných sektoroch, In *Forum statisticum Slovacaum*. roč. 4, 2008, č. 5 s. 131-134. ISSN 1336-7420.
13. STEHLÍKOVÁ, Beáta. 2008. *Európska únia v zrkadle čísel*. Nitra: Environment, a.s. 2008. 270 s. ISBN 978-80-969120-9-4

-
14. ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2008. Medzinárodné porovnanie vývoja vybraných ukazovateľov/Štatistický úrad, *Bulletin*. 2008, č.3, s.30.
  15. VALACH , Eugen. 1999. *Štruktúrna politika*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 1999. 94 s. ISBN 80-8055-327-0.
  16. *Beschäftigung nach Geschlecht, Altersgruppe und Wirtschaftszweigen (1983-2008, NACE Rev.1.1) (1000)*. 2010 [online]. EUROSTAT, aktualizované 2010.[cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_egana&lang=de>.
  17. *Beschäftigung nach Geschlecht, Altersgruppe und höchsten erreichten Bildungsgrad*. 2010 [online]. EUROSTAT, aktualizované 2010. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<http://nui.epp.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsq_egaed&lang=de>.
  18. *Informácia o prognózovaní potrieb trhu práce a zručností vzaté na vedomie*. 174/2009, 2009 [online] MPSVR, aktualizované 2009. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<[http://www.rokovanie.sk/appl/material.nsf/0/CC0D097664477EB1C125764700496BEC/\\$FILE/Zdroj.html](http://www.rokovanie.sk/appl/material.nsf/0/CC0D097664477EB1C125764700496BEC/$FILE/Zdroj.html)>.
  19. *Program rozvoja vidieka 2007-2013, kapitola 314 Ekonomika vidiek*. 2010 [online] Ministerstvo poľnohospodárstva, aktualizované 2010. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<<http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=2&navID2=2&sID=43&sID2=34&id=506>>.
  20. *Employment general level, by economic activity, by occupation, by status in employment - paid employment by economic activity, in manufacturing*. 2010 [online] International labour organization Geneva, aktualizované 2010. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na: <<http://laborsta.ilo.org/STP/guest#list>>.
  21. *LFS series - Detailed quarterly survey results (from 1998)*. 2009 [online] EUROSTAT, aktualizované 2009. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/EN/lfsq_esms.htm>.
  22. *Reálna konvergencia sektorov slovenskej ekonomiky a jej vplyv na zamestnanosť*. 2008 [online] KOTULIČ, Rastislav – ADAMIŠIN, Peter.

-
- Aktualizované 2008. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<<http://www3.ekf.tuke.sk/konfera2008/zbornik/files/prispevky/kotulic.pdf>>.
23. *Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť: najčastejšie otázky*. 2007 [online] EURÓPSKA KOMISIA, Aktualizované 2010. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1892&format=HTML&aged=1&language=SK&guiLanguage=en>>.
24. *OKEČ- Odvetvová klasifikácia ekonomických činností*. 2010 [online] IINFORMÁCIE PRE PODNIKATEĽOV, Aktualizované 2010. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<<http://www.podnikam.sk/spravodajstvo.php?id=1039&kid=42&k=Pom%F4cky>>.
25. *Beschäftigungsquoten nach Geschlecht, Altersgruppe und höchsten erreichten Bildungsgrad (%)*. 2010 [online] EUROSTAT, aktualizované 2010. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database?_piref458_1209540_458_211810_211810.node_code=tsier150>.
26. *Beschäftigungsquoten nach Geschlecht, Altersgruppe und Staatsangehörig (%)*. 2010 [online] EUROSTAT, aktualizované 2010. [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database?_piref458_1209540_458_211810_211810.node_code=tsier150>.
27. *Industriálny vek ľudstva sa končí*. 2009 [online] SOTNIK Alexander, aktualizované 2009. . [cit. 28.4.2010]. Dostupné na:
<<http://www.minv.sk/?obsah-c-8&sprava=ekonomika-industrialny-vek-ludstva-sa-konci-a-stonik>>.
- 28.

Prílohy

Príloha č. 1

Tab. 18 Skupiny a názvy odvetví OKEČ Odvetvia IKT

Vysoké technológie	OK EČ	Odvetvia IKT
Výroba kancelárskych strojov a počítačov	30	produkujúce
Výroba elektrónok, trubíc a iných elektronických súčiastok	321	produkujúce
Výroba televíznych a rozhlasových vysielačov a prístrojov pre telefónne a telegrafné linky	322	produkujúce
Výroba tel. a rozhlasových prijímačov, prístrojov na záznam alebo reprodukciu zvuku a obrazu	323	produkujúce
Výroba zdravotníckych a chirurgických prístrojov a zariadení a prístrojov na ortopedické účely	331	produkujúce
Výroba iných prístrojov bez	331 33 bez 331	intenzívne využívajúce
Výroba lietadiel a kozmických lodí	353	intenzívne využívajúce
Stredne vysoké technológie		
Výroba chemikálií a chemických výrobkov	24	
Výroba strojov a zariadení i. n.	29	intenzívne využívajúce
Výroba izolovaných drôtov a káblov	313	produkujúce
Výroba elektrických strojov a prístrojov i. n. bez	313 31 bez3 13	intenzívne využívajúce
Výroba motorových vozidiel, prívesov a návesov	34	

Výroba ostatných dopravných prostriedkov bez	353 a 351 35 bez 353a 351	
Stredne nízke technológie		
Výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva	23	
Výroba výrobkov z gumy a plastov	25	
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	26	
Výroba kovov	27	
Výroba kovových konštrukcií a kovových výrobkov okrem výroby strojov a zariadení	28	
Stavba a oprava lodí a člnov	351	intenzívne využívajúce
Nízke technológie		
Výroba potravín, nápojov a tabakových výrobkov	15,1 6	
Výroba textílií	17	
Výroba odevov; úprava a farbenie kožušín	18	intenzívne využívajúce
Vyčiňovanie a úprava kože; výroba brašnárskeho a sedlárskeho tovaru a obuvi	19	
Spracúvanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku (okrem výroby nábytku)	20	
Výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera	21	
Vydavateľstvo, tlač a reprodukcia nahraných nosičov záznamu	22	intenzívne využívajúce

Výroba nábytku; výroba i. n.; recyklovanie	36,3 7	intenzívne využívajúce
Poznatkovo náročné služby, vysoké technológie		
Pošty a telekomunikácie	64	produkovajúce
Počítačové a súvisiace činnosti	72	produkovajúce
Výskum a vývoj	73	intenzívne využívajúce
Poznatkovo náročné trhové služby (bez finančných služieb a VT)		
Vodná doprava	61	
Letecká a kozmická doprava	62	
Činnosti v oblasti nehnuteľností	70	
Prenájom strojov a zariadení	71	intenzívne využívajúce
Právne a technické činnosti a s tým súvisiace poradenstvo; reklamné činnosti	741, 2,3	intenzívne využívajúce
Iné obchodné činnosti	749	
Poznatkovo náročné finančné služby		
Finančné sprostredkovanie okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	65	intenzívne využívajúce
Poistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho zabezpečenia	66	intenzívne využívajúce
Pomocné činnosti súvisiace s finančným sprostredkovaním	67	intenzívne využívajúce
Iné poznatkovo náročné služby		
Školstvo	80	
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	85	
Poznatkovo nenáročné trhové služby		
Predaj, údržba a oprava motorových vozidiel; maloobchodný predaj pohonných hmôt	50	intenzívne využívajúce

Veľkoobchod a sprostredkovanie veľkoobchodu	51	intenzívne využívajúce
Maloobchod (bez 51); oprava tovaru osobnej spotreby a potrieb pre domácnosť	52	
Hotely a reštaurácie	55	
Pozemná doprava; potrubná doprava	60	
Vedľajšie a pomocné činnosti v doprave; činnosti cestovných kancelárií	63	
Poznatkovo nenáročné iné služby		
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	75	
Ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	90,9 1,92 ,93	
Činnosti domácností, exteritoriálne organizácie a združenia	95,9 6,97 ,98, 99	